

بہنای خودای برخشندی میہربان

پہیرہوی ناوخی

ئہنجومہنی پاریزگای سلیمان

۲۰۱۴

ئەنجومەنی پارێزگای سلێمانی

---

www.slemanipc.org

پهیرهوی ناوخوی نهنجومهنی پاریزگای سلیمانی

نهنجومهنی پاریزگای سلیمانی پالپشت بهبرگه یه که م و یازدهه می هموارکراو له ماددهی (10) دهیم له پهیرهوی ناوخوی نهنجومهن به پیی نهو دهسه لاتهی پیمان دراوه نهنجومهنی پاریزگای سلیمانی له کۆبونهوهی ئاسایی ژماره (81) ههشتاو یه کی ئاسایی خۆیدا له ریکهوتی (2022/9/20) له هۆلی کۆبونهوهکانی پاریزگای سلیمانی بهسهرپرشتی بهرپیز سهرۆکی نهنجومهن و ئامادهبوونی دهستهی سهرۆکایهتی و ئامادهبوونی (27) نهندام له کۆی (32) نهندامی نهنجومهن له ریکهوتی (2022/7/11) و کۆبونهوهی سهرۆکایهتی و سهرۆی لیژنه ههمیشهیهکان له 2022/1/16 و فه رمانی ناوخوی نهنجومهن ژماره (45) له 2022/1/23 پیکهتانی لیژنهیهک له کۆی فراکسیۆنهکان به سهرپرشتی بهرپیز (مههدی محمود محمد) سکرتری نهنجومهن و دانیشتنی ههشتهمی ههمواری پهیرهوی ناوخۆ نهنجومهن بریاریدا به:-

۱. پهسهندکردنی ههمواری بهشیک له مادده و برگهکانی پهیرهوی ناوخوی نهنجومهن له دانیشتنی ههشتهمی کۆبونهوهی ژماره (81) ی ئاسایی نهنجومهن له ریکهوتی 2022/9/20 به ژماره ی لیژنهکان که (9) لیژنهیه و پیکهتای لیژنهکان و کۆی ههمواره که.

۲. بهددهنگی (27) بیست و ههوت نهندام پهسهند کرا

نهنجومهنی پاریزگای سلیمانی

نازاد محهمهد ئهمین

سهرۆکی نهنجومهنی پاریزگای سلیمانی

pc.org

بەشی یەكەم
دروشم و پیناسەکان

ماددە (١):

ناو: ئەنجومەنی پارێزگای سلێمانی

ماددە (٢):

دروشم: (چاودێری، ھەماھەنگی، ئاوەدانی).

ماددە (٣):

پیناسە ی ئۆگۆ: بریتییە لە دوو بازنە ئەناو یەكدا كە بەھەر سێ
زمانی (كوردی، عەرەبی، ئینگلیزی) لەسەری نووسراوە
(ئەنجومەنی پارێزگای سلێمانی) لە ناومووش ئالای كوردستان
نەخشینراوە لەگەڵ وینەیی ھاوولاتی و چیا و کتیب، ھەرودھا
میژوووی دروستبوونی ئەنجومەنی پارێزگای سلێمانی سائی
(2005) ھ وە دوو گۆلە گەنم لەدەوری بازنەكەدا یە.

ماددە (٤):

ئامانج:

ئەم پەپرۆھە لەپیناوی چەسپاندن و کاراکردنی سیستمی
ناناوەندییتی (لامەرکەزیی) کارگێڕیی و داراییە، بۆ باشتر
بەپێمبەردنی کاروبارە کارگێڕیی و خزمەتگوزارییەکان و
چاودێریکردنی پارێزگا و یەكە کارگێڕییەکان.

ماده‌ی (۵):

واتای زاراوه‌کان:

هه‌رئیم: هه‌رئیمی کوردستان- عێراق.

نه‌نجومه‌نی ومزیران: نه‌نجومه‌نی ومزیرانی هه‌رئیمی کوردستان.

ومزاره‌ت: ومزاره‌تی ناوځۆ.

نه‌نجومه‌ن: نه‌نجومه‌نی پارټیزگای سلیمانی.

پارټیزگا: پارټیزگای سلیمانی.

سه‌رۆک: سه‌رۆکی نه‌نجومه‌ن.

جیگەر: جیگه‌ری سه‌رۆکی نه‌نجومه‌ن.

سکرتیڤر: سکرتیڤری نه‌نجومه‌ن.

ئه‌ندام: ئه‌ندامی نه‌نجومه‌ن.

نوێنه‌ر: ئه‌ندام نه‌نجومه‌نه که نوێنه‌رایه‌تی نه‌نجومه‌ن ده‌کات.

یه‌که‌ی کارگێڤری: (قه‌زا، ناحیه).

ده‌سته‌ی سه‌رۆکایه‌تی: سه‌رۆکایه‌تی نه‌نجومه‌ن (سه‌رۆکی

نه‌نجومه‌ن، جیگه‌ری سه‌رۆکی نه‌نجومه‌ن، سکرتیڤری نه‌نجومه‌ن).

یاسا: یاسای هه‌موارکراوی ژماره (3) ی سائی (2009) ی

نه‌نجومه‌نی پارټیزگاکانی هه‌رئیمی کوردستان

په‌په‌رو: په‌په‌روی ناوځۆی نه‌نجومه‌ن.

کۆبوونه‌وه: کۆبوونه‌وه‌ی ئاسایی و ئاناسایی نه‌نجومه‌ن.

دانیشتن: دانیشتنه‌کانی ناو کۆبوونه‌وه‌یه‌کی دیاریکراو.

خوێنی هه‌لبژاردن: ماوه‌ی چوارسائی سائنامه‌یی.

زۆرىنەي پەھا: (نىوہى تەواوى ژمارەي ئەندامانى ئەنجومەن +۱)
زۆرىنەي سادە: (نىوہى ژمارەي ئەندامانى ئامادەبووى كۆبونەوہ
+۱)، لەدواي تەواوبوونى پىژەي ياسايى (الانصاب القانونى) ژمارەي
پىويسىتى ياسايى كۆبونەوہ، بەلام ئەگەر لە دەنگداندا سى جۆر
پىشنىياز ھەبوو، دەنگى براوہ لەسەر پىشنىيازەكە زۆرىنەي سادەيە.
پىژەي ياسايى (الانصاب القانونى) ژمارەي پىويسىتى ياسايى
كۆبونەوہو دانىشتەكان، (نىوہى ژمارەي ئەندامان +۱).
خالى پەيرەو (نقطه نظام): ئامازەيە بۆ لانەدان لە بنەماو پەيرەو و
ياسا و بەرنامەي كۆبونەوہ.

بەشى دووہم

ھوكمە گشتىيەكان

ماددەي (۶):

يەكەم: سەرجم ئەندامانى ئەنجومەنى پارىژگاي سلىمانى و ئەو
ئەنجومەنە خۆجىيانەي لەداھاتوودا ھەئەمبىژىردىن، يان
دروستدەكرىن لە ئىدارە سەربەخۆو قەزاو ناحىەكاندا پابەندى
ئەم پەيرەوہ دەبن.

دووم: پەيوەست بەو يەكە ئىدارىيە نوئىيانەي دروستدەكرىن، تا
ئەوكاتەي ھەئەبژاردنىان تىدادەكرىت، يان پەرلەمان ياسا يان
برىارىتەك لە بارەيانەوہ دەرەكات، پابەند دەبن بەم پەيرەوہوہ.

سلىيەم: ئەم بەپرەوى ناوخۇيە لەلايەن ئەندامانى ئەنجومەنى پارىژگاي سلىمانىەو بەزۇرىنەي رەهاي دەنگى ئەندامانى ئەنجومەن پەسەندەكرىت.

چارەم: مەبەست لەم بەپرەوى ديارىكردى دەسلەتەكانى ئەنجومەن و رىئوشوئى كۆبونەوەكان وبەواداچوونى پىويستە بۆ كىشەو گرفت و داواكارى هاوالاتيان.

پىنچەم: ئەم بەپرەوى لەسەر پىشنىيازى دەستەي سەرۆكايەتى يان پىنچىەكى ئەندامانى ئەنجومەن و بەرپرامەندى زۇرىنەي رەهاي ئەندامانى ئەنجومەن، دەكرىت هەموارىكرىتەو.

ماددەى (۷):

يەكەم: ئەنجومەنى پارىژگا لەرپىگەي هەلبىزاردنى پاستەوخۇ پىكدەهئىرئىتو دەسلەتە چاودىرىيە لەناو سنورى كارگىرپى پارىژگاداو مافى ئەوئى هەيە بەپرەوى و برپار و رىنمايىەكان بۆ رىكخستنى كاروبارى كارگىرپى و دارايى و نەخشەكىشانى، سىياسەتى گشتىي پارىژگا لە سنورى پارىژگادا دەرىچوئىئىت، تاوەكو بتوانئىت سەرپەرشتى بەرپۆەبردنى كاروبارى پارىژگا بكات بەپىيى پىرەنسىپى لامەركەزى بەرپۆەبردنى كارگىرپى، بەجۆرئىكى وا ناكۆك نەبئىت لەگەل دەستور و ياسا كارپىكراوەكان لەهەرىمدا.

دووم: ئەنجومەنى پارىژگای سلیمانى لە (۳۲) ئەندام پیکدیت، بەرپەچاوەکردنى رېژەى نوینەرایەتى ژنان کە لە (۳۰٪) ی ژمارەى ئەندامانى کەمترنەبیّت.

سێیەم: ئەنجومەنى پارىژگا لە کارەکانى خۆى بەردەوام دەبیّت تا هەبژاردنى خولى نۆى.

چوارەم: ئەم پەیرەوه ئازادى پادەریپىن بۆ هەموو ئەندامانى ئەنجومەن فەراهەم دەکات، بەجیاوازی بیروبوچوونیاوە، هەروەها دەستەبەرى ئازادى بەرھەستکاریى بابەتیانەو رەخنەى بنیاتنەر دەکات.

مادەى (۸):

یەكەم: پارىژگار لە ماوەى (۱۵) پانزە رۆژدا ئەدواى پەسەندکردنى ئەنجامى هەبژاردنەکانەو بانگەواز دەکات بۆ ئەنجامدانى یەكەمین دانىشتنى ئەنجومەنى پارىژگا، لەبارىکدا ئەگەر پارىژگار بانگەوازی بۆدانىشتنى ئەنجومەن نەکرد؛ ئەوا ئەنجومەنى پارىژگا خۆبەخۆ کۆدەبیّتەو لە کاتژمىر (۱۲) دوانزەهەى رۆژى شانزەهەم لە رۆژى پەسەندکردنى ئەنجامى هەبژاردنەکانەو.

دووم: یەكەمین دانىشتنى ئەنجومەنى پارىژگا بەسەرۆکایەتى بەتەمەنترىن ئەندامى ئەنجومەنەكە دەبیّت کە لە کۆبونەووەكە ئامادەیه.

سییه م: ئه ندامانی ئه نجومه ن له یه که م دانیشتندا و پیش ئه وه ی ده ست به کاره کانیان بکه ن، سویندی یاسای ده خۆن له به رده م ئه نجومه ندا که له برپگه ی یه که می ماده ده (۱۶) ی یاسا که دا ها تووه، که ئه مه یه (سویند به خودای گه و ره ده خۆم؛ پارێزگاری له یه کیتی هه ری می کوردستان - عێراق و سه لامه تی خا که که ی بکه م، چاودیری به رژه وه ندیه کانی گه ل بکه م و پا به ند ببه ده ستور و یاسا کارپێکراوه کان له هه ری مده، به دلسۆزی و راستگویی و ده سپاکی و بیلایه نییه وه کاری خۆم ئه نجام ده م.. خوداش شاهیده له سه ر ئه وه ی ده یلیم).

چوارم: هه لبژاردنی ده سته ی سه رۆکا یه تی به زۆرینه ی ره های ژماره ی ئه ندامانی ده ییت.

پینجه م: دوا ی پرۆسه ی هه لبژاردنی ده سته ی سه رۆکا یه تی که پیکدی ت له: سه رۆک و جیگه ری سه رۆک و سه کرتیری ئه نجومه ن، سه رۆکی کاتی داویان لیده کات بچه شوینی ته رخا نکراوی خۆیان.

به شی سییه م

دانیشتنه کان

ماده ی (۹):

یه که م: دانیشتنه کان له ته لاری ئه نجومه نی پارێزگای سلێمانی رپیکه خرین، هه روه ها ده کریت له هه ر شوینیکی دیکه ی فه رمی گشتی ئه نجام بدرین که زۆرینه ی ئه ندامانی ئه نجومه ن له سه ری پیکدین و پبویسته پیش (۳) رۆژ هه موو ئه ندامه کان به فه رمی ئاگا داربکری نه وه.

دووم: ھىچ دانىشتىنىك بەبى بەرنامەى كارى پىشوخت، ناكرىت. **سىيەم:** پىويستە وىنەيەكى كارنامەى كۆبونەوہ بە (۳) رۇژ پىش كۆبونەوہكە بدرىتە ئەندامانى ئەنجومەن تا بتوانن تىبىنى و سەرنجى خۇيانى لەسەر بدەن.

چوارەم: سەرۆك فراكسىيۇنەكان بۇيان ھەيە (۲۴) كاتژمىر پىش كۆبونەوہ، بابەتى تازە بخەنە ناو بەرنامەى كارمەوہ بەمەرجىك بابەتەكە گشتى و لەناكاو و بەپەلە بىت.

پىنجەم: دانىشتن ناكرىت، تەنھا بە ئامادەبوونى رىژەى ياساى ئەندامانى ئەنجومەن نەبىت.

شەشەم: لە كاتى ئامادەنەبوونى رىژەى پىويستى ئەندامان، ئەوا سەرۆكى ئەنجومەن كردنەوہى دانىشتنەكە نىو كاتژمىر دوادەخات، ئەگەر ھەر رىژەى ياساى تەواو نەكرا سەرۆك دواخستنى دانىشتنەكەو دىارىكردنى كاتىكى دىكە بۆ كۆبونەوہكە رادەگەيەنىت. ئەندامى ئامادە نەبوو بە نەھاتوو دادەنرىت، ئەگەر پاساويكى گونجاوى نەبوو بەپى رىوشويىنە ياساىيەكان مامەئەى لەگەل دەكرىت.

حەوتەم: سەرۆكى ئەنجومەن يان زۇرىنەى سەرۆك فراكسىيۇنەكان يان سىيەكى ئەندامان، دەتوانن داواى كۆبونەوہى ئاناساى بگەن.

ھەشتەم: سەرۆكى ئەنجومەن دەتوانىت داواى كۆبونەوہى ئاناساى بكات لەسەر داواى پارىژگار.

نۆيەم: كۆبونەوہى ئەنجومەن زۆرتەر بۇ بابەتە گىرنگەكان و دەنگدان تەرخانەدەكرىت، ھەرچى گىفتوگۇ درىژ خايەنەكانە لە كۆبونەوہى لىژنەكاندا ئەنجامدەدرىن.

دەيەم: كۆبونەوہى ئاسايى ئەنجومەن لە رۆژانى چوارشەممان گىردەدرىت.

يانزدەيەم: ئەو بابەتانەى بۇ بىرار لەسەردان ئامادە دەكرىن، سەرۆكايەتى ئەنجومەن لە رىڭگاي پىكھاتەى كارگىرىي خۆيەوہ بەلايەنى كەمەوہ (۳) رۆژ بەر لەوادەى كۆبونەوہى ئەنجومەن، دەخاتە بەردەست ئەندامانى ئەنجومەن.

ماددەى (۱۰):

يەكەم: بۇ ھەر يەككە لە بابەتەكان سەرۆكى ئەنجومەن داوا لە لىژنەكان دەكات راپۆرتەكانى خۇيان بخويىننەوہ، پاشان بوارى گىفتوگۇ دەكرىتەوہ و ھەر ئەندامىك لە سەر كۆى راپۆرتەكە دەتوانىت (۳) خولەك قسە بكات و دووبارە نابىتەوہ تەنھا لە بارىكدا نەبىت كە بابەتتىكى نويى بىت.

دووم: لە داوى كۆبونەوہكان بىرپارەكان لەلايەن ئەندامانەوہ واژۆ دەكرىت.

ماددەى (۱۱):

دانىشتنەكانى ئەنجومەن بە ئاشكرا دەبن، ھاوولاتيان و نوینەرى رىكخراوھكانى كۆمەنگەى مەدەنى و كەنالەكانى راگەياندن بۆيان ھەيە ئە دانىشتنەكاندا ئامادە بن، راستەوخۇش دانىشتنەكان بۇ ھاوولاتيان پەخشىكەن، تەنھا ئە بارىكدا نەبىت كە بارودۇخەكە پىچەوانەكەى پىويست بكات، ئەويش لەسەر داواى سەرۆك يان لەسەر پىشنىيازى پارىژگار يان (۱۰) ئە ئەندامانى ئەنجومەن و بە رەزامەندى زۆرىنەى ئامادەبووان لەو كاتەشدا ھىچ كەسلىك جگە ئە ئەندامانى ئەنجومەن ئامادەى دانىشتنەكە نابىت.

ماددەى (۱۲):

يەكەم: ئەگەر سەرۆكى ئەنجومەن لەبەر ھەر ھۆيەكى ياسايى رىگەى پىدراو نەيتوانى ئامادەبىت، ئەوا جىگىرى سەرۆكى ئەنجومەن دانىشتنەكە بەرپۆدەدەبات.

دووم: لەبارىكدا ئەگەر ھەريەك ئە سەرۆك و جىگىرى سەرۆك لەبەر ھەر ھۆيەك نەيانتوانى سەرپەرشتى دانىشتنەكەى ئەنجومەن بکەن، ئەوا لەبەر پىويستى كۆبوونەووەكە سكرتېرى ئەنجومەن سەرۆكايەتى كۆبوونەووەكە دەكات.

ماددە۱۳):

پرۇتۆكۆلى بەرپۆبەردن و گفتوگۆکردن لە دانىشتنەكاندا.

يەكەم: سەرۆكى ئەنجومەن بەپىيى زنجىرەي تۆماركراو پىگە بە ئەندامان دەدات ئەوانىش لە جىگەي خۆيانەوہ (واتە ھەر بەدانىشتنەوہ) روو دەكەنە سەرۆك و قسەدەكەن بە دەستپىكى (بەرىز سەرۆكى ئەنجومەن).

دووم: پىويستە لەسەر ئەندامان ھەموو گوپىگرن و ھىچ گفتوگۆيەكى لاوھكىي نەكەن.

سپىيەم: سەرۆكى ئەنجومەن دەتوانىت قسە بەئەندامان ببىت ئەگەر قسەكانى دووبارە بوو، يان لەبابەتى كۆبونەوہكە دەرچوو، يان زياترى خاياند ئەو كاتەي كەبۆي ديارىكراوہ، يان وەلامدانەوہو قسەكردن بىت لەسەر قسەي ئەندامىكى دىكە.

چوارەم: واژۆي ئەندامانى ئامادەبوونى كۆبونەوہكە وەردەگىرىت پىنجەم: جىگري سەرۆك ناوى ئەو ئەندامانى كە ئامادەنەبوون، يان مۆلەتيان وەرگرتووہ دەخوينايتەوہ لەگەل كورتەيەك لە كۆبونەوہي رابردوو .

شەشەم: سەرۆك لەكاتى پىويستەدا برىار لەسەر پشوووانىك دەدات كە ئە نيو كاترمىر زياتر نەبىت.

ھوتەم: ھىچ ئەندامىك بەبى وەرگرتنى مۆلەت لە سەرۆكايەتي، كۆبونەوہكە بەجىناھىلىت.

هەشتەم: ئەندامى ئەنجومەن بۆي ھەيە خالى پەپرەوى (نقطة نظام) بخاتەرۈۈ لەكاتى گفتوگۆكاندا ئەگەر سەرپىچى لە يەككە لەماددە ياسايەكان يان دەستورى ھەرئىم يان حكومەتى فیدراللى يان پەپرەۈ، يان زىادەرۈۈي لەسەر خىشتەي كارى دانىشتن ئەنجامدرا، پىۈيىستە ئەۈ ماددە ياسايەي كە سەرپىچى، يان پىچەۈانەيە ژمارە ۈ دەقەكەي ديارىبكات.

بەشى چۈارەم

دەستەي سەرۈكايەتى ئەنجومەن

ماددەي (۱۴):

يەكەم: يەكەمىن دانىشتنى ئەنجومەن لەلايەن بەتەمەنترىن ئەندام سەرۈكايەتى دەكرىت، ئەركەكەي لە بەرپىۈبەردنى دانىشتنى يەكەم وكارى ھەئىژاردنى (سەرۈكەۈ جىگرو سكرتېر) ئەنجومەنە.

دوۈم: سەرۈكى كاتىي ئەنجومەن داۈا لە ئەندامانى ئەنجومەن دەكات: ئەندامىك دەستىشان بكن يان ھەئىژىرن بۆھاوكارىكردنى سەرۈك لە بەرپىۈبەردنى يەكەمىن دانىشتنى ئەنجومەندا.

ماددەي (۱۵):

يەكەم: سەرۈكى كاتىي ئەنجومەن لەدۈاي سۈيىندخواردنى ياساي ئەندامانەۈ، دەرگاي خۇپاللاتن بۆ سەرۈكى ئەنجومەن ۈ جىگر وسكرتېر دەكاتەۈ.

دووم: داۋاي داخستنى دەرگاي خۇپالاولتن، كارى ھەئبزاردننى سەرۆك و جىگرو سكرتير بەرپىگەي ھەئبزاردننى ئاشكراو راستەوخۇ دەستىپىدەكات.
سىيەم: لەسەرداۋاي دەنگى زۆرىنەي سادەي ئەندامانى ئەنجومەن، دەكرىت دەنگدان بكرىتە نەيىنى و راستەوخۇ.

ماددەي (۱۶):

يەكەم: ئەگەر يەككىك لە ئەندامانى دەستەي سەرۆكايەتى داۋاي بەخشىنى لە پلەكەي كرد، لەداۋاي رەزامەندى دەرپرین لەلايەن زۆرىنەي رەھاۋە پەسەند دەكرىت، بەلام ئەگەر زۆرىنەي رەھاى بەدەستەنەھيئا ۋەھەر سوربوو لەسەر ۋازھىتان، لىي پەسەند دەكرىت.
دووم: ئەگەر پۇستى سەرۆك، يان جىگر بەھەر ھۆيەك چۆل بوو بۇ ماۋەي (2) دوو مانگ، ئەنجومەن جىگرەۋەيەك لە شوئىنى دادەنىت ۋەك لە برگەي (1) ي ماددەي (6) ي ياساكەدا ھاتوۋە.
سىيەم: ئەگەر سەرۆكى ئەنجومەن لەبەر ھەرھۆكارىك كە ياسا رىگەي پىداۋە نەيتوانى ئامادەبىت، ئەۋا جىگرى سەرۆكى ئەنجومەن كارەكانى سەرۆك رادەپەرىنىت تا ئەۋكاتەي سەرۆك ئامادە دەبىت، بەمەرجىك پىچەۋانەي برگەي (دووي ئەم ماددەيە) نەبىت.

چوارەم: ئەگەر سكرتيرى ئەنجومەن بۇ ھەر كۆبوونەۋەيەك ئامادەنەبوو، دەستەي سەرۆكايەتى ئەندامىكى كاتىي بۇ ئەۋ كارە رادەسپىرىت.

بەشى پىنچەم

ئەركو دەسلەتەكانى ئەنجومەنى پارىژگا

ماددەى (۱۷):

يەكەم: ھەئبزاردنى دەستەى سەرۆكايەتى ئەنجومەن وەك ئە پرگەى (۱)ى ماددەى (۶)ى ياساكەو ماددەى (۱۶)ى پەپرەودا ھاتوۋە.

دووم:

۱. لەسەركارلادانى سەرۆكى ئەنجومەن يان جىگرەكەى، لەسەر داۋاى سىيەكى ژمارەى ئەندامانى و بەرەزامەندىى (دوو لەسەر سىي ئەندامان)، سەرۆك يان جىگرەكەى بەلادراۋ دادەنرىن ھەركاتىك مەرجىكى ئەندامىتى لەدەستبەتات، يان يەككىك ئە ھۆيەكانى پرگەى دوومەى مادەى (۶)ى ياساكەى تىدابوو.

۲. سەرۆك يان جىگرەكەى يان ھەر ئەندامىك بۇيان ھەيە تانۋوت ئە برىارى لادانىان بەن ئە دادگاي كارگىرى تايبەت، ئە ماۋەى (۱۵) رۇژدا ئە داۋاى پىپراگەياندىنى برىارەكە بەپىى ھوكمەكانى ياساى ئەنجومەنى شوراي ھەرىمى كوردستان _ عىراق ژمارە (۱۴)ى سالى (۲۰۰۸).

سىيەم:

۱. ھەئبزاردنى پارىژگار لەنىۋان ئەندامانى ئەنجومەن يان (لە دەرەۋەى ئەنجومەن) بەزۆرىنەى رەھا لەخولى يەكەمى ھەئبزاردنى نىۋان ئەندامانى ئەنجومەن (گەر ھىچ كاندىدىك ئەو رىژەيەى

بەدەستەھىنا ئەوا لەخولى دووھى ھەئبژاردن كىپرکى دەكەويتە نىوان ئەو دوو پائىئوراو، كاميان زۇرتىن دەنگى بەدەستەھىنا دەبىتە پارىژگار بەپىي خالى (۲)ى برگەي سىيەمى مادە (۶)ى ياساگە.

۲. دەرپىنى پەزماھەندى بەزۇرىنەي پەھا بۇ كاندىدەردنى سى پائىئوراو لەكۆي پىنج پائىئوراو كە پارىژگار پىشنىزان دەكات بەمەبەستى پەردنەھى پۆستى ھەردوو جىگىرى پارىژگارو دامەزاندنى دووانيان، بەفەرمانىك دەبىت كە لەلايەن ئەنجومەنى وەزىرانەھ دەردەجىت.

۳. دەرپىنى پەزماھەندى بەزۇرىنەي پەھا بۇ كاندىدەردنى سى پائىئوراو لەكۆي پىنج پائىئوراو كە پارىژگار پىشنىزان دەكات بەمەبەستى پەردنەھى پۆستى بەپىو بەرە گشتىيەكان لەسنورى پارىژگاداو دامەزاندنى يەككىيان بەفەرمانىك دەبىت كە لەلايەن ئەنجومەنى وەزىرانەھ دەردەجىت.

چارەم: پىشنىزانەردن بۇ دەردچواندنى ياسا خۇجىيەكان (ئۆكائىيەكان) و دەردەردنى بىپارو پىنمايەكان بۇ رىكخستنى كاروبارى كارگىپى و دارايى بەو شىپوھىيە بتوانىت كاروبارەكانى خۇي بەرپوھىيات بەپىي پرنسىپى لامەركەزىي كارگىپى و بەشىپوھىيەك پىچەوانەي دەستور وياسا كارپىكراوھەكان نەبىت.

پێنجەم: بۆجێبەجێکردنی سیستەمی لامەرکەزی پێویستە پارێزگار لەکاتی جێبەجێکردنی کارو پرۆژەکاندا راویژر بەئەندامانی ئەنجومەنى پارێزگا (نوێنەرى ناوچەکان) بکات لە هەموو بوارەکاندا،،، بەهەماهەنگی دوولایەنە لەگەڵ ئیدارە خۆجێبەکانی قەزاو ناحیەکان، لەکاتی بوونی ناکۆکی بۆ گەشتن بەبەریاری کۆتایی ئەولەویەت (یەكەمینە گەرنگەکان) بۆ بێرپارەکانی ئەندامانی ئەنجومەنى پارێزگا دەبێت.

شەشەم: ئەخەشەکێشانى سیاسەتى گشتى پارێزگا و دەستنیشانکردنی ئەولەویەت لەبوارەکاندا و دانانی پلانى ستراتێژى بۆ گەشەپێدان بەشیۆهیهك كه پێچەوانەى گەشەپێدانى نیشتمانى ئەبێت، لەکاتی بوونی ناکۆکییدا بێرپارەکانی دادگای کارگێرى یەکلاکەرەوه دەبێت.

هەوتەم: ئەندامانی ئەنجومەن لەبەرئەوهی لەلایەن گەلهوه هەئبژێردراون؛ پێویستە رۆل و پلەیان پارێزراو بێت و پارێزبەندیان هەبێت.

هەشتەم: پێشنیازی لەسەرکارلادانی بەرپۆهەرهگشتیهکان لە سنورى پارێزگادا بەزۆرینهی رەهای دەنگی ئەندامانی ئەنجومەن دەبێت، لەسەر داواى پارێزگار، یان پێنجیهكى ژمارەى ئەندامانى و بەرزکردنەوهی لە رێگای وەزیری پسیپۆرەوه بۆ ئەنجومەنى وەزیران، ئەنجومەنى وەزیرانىش مافى لادانى هیه به پشتبەستن بەخائى (١)ى بڕگەى دووهمی مادده (٦)ى یاساکه.

نۆيەم: پەسەندکردنى بەپرەوى ناوخۆ بەزۆرىنەى رەھاي ئەندامان لەماوەى يەك مانگ داوى دانىشتنى يەكەمەوہ پەسەندبكرىت. **دەيەم:** پەسەندکردن يان رەتكردنەوہى ئەوخەلات و بەخششانەى كەپشكەش بە ئەنجومەنى پارىژگا دەكرىن، بەدەنگى زۆرىنەى رەھاي ئەندامانى ئەنجومەنى پارىژگا دەبىت.

يانزەدەيەم: دەستنيشانکردنى گرنگترين كارەكان، ئە پيشينەكان (يەكەمىنە گرنگەكان) ئە ھەموو بوارەكانداو دانانى نەخشەى سىياسەتەكانى و دانانى پلانى ستراتىژەكان بۆ گەشەپيدانى، بەشپۆھيەك پيچەوانەى گەشەپيدانى نىشتمانى نەبىت.

دوانزەدەيەم: ئەنجومەن بۆى ھەيە نەخشەى ديزاينى بنەرەتى پەسەندبكات، يان ديزاينى كردنەوہى يەكە كارگيرپەكان ئە پارىژگادا دووبارەبكاتەوہ.

سيانزەدەيەم: ئىپيچينەوہ لەگەل پارىژگار يان يەكيك ئە جيگرەكانى لەسەر داوى سيەكى ئەندامان دەبىت و..، لەكاتى باوەرئەھيئانى زۆرىنەى سادە بەوہلامەكانيان، داوى لادانيان لەدانىشتنى دووھمدا دەخرىتە دەنگدانەوہ و پارىژگار يان يەكيك ئە جيگرەكانى بەلادراو دادەنرىن داوى وەرگرتنى رەزامەندي ئەنجومەن بەزۆرىنەى (دوو لەسەر سيى) ئەندامانى و داواكارى لادانەكە يان راسپاردنى دەبىت پشت بەيەكيك ئەو ھۆيانە

بەستیت کە لەخائی (۱) ی برگە ی دووهمی مادە (۶) ی یاساکەدا
ئاماژە ی پێدراوە.

چواردەمەم: دەرکردنی بۆلاوکراوەیەکی خۆجێیی هەموو بریارو
پەپرەو و پێنمایی و ئەو فەرمان و چالاکیانە ی تێدابلایو بکریتەو
کە ئەنجومەن دەریان دەکات.

پانزەمەم: ئامادە کردنی پرۆژە بودجە ی ئەنجومەن بۆ تۆمارکردنی
لە پرۆژە ی بودجە ی پارێزگا.

شانزەمەم: پەسەند کردنی پرۆژە بودجە ی پارێزگا کە لەلایەن
پارێزگارەو بەرەزەمانەندی زۆرینە ی رەهای ئەندامان رەوانە کراوە،
بەو مەرجە ی پێومەرە یاسایی و سیستیمەکان لە دابەشکردنی
تەرخانکراوەکان بۆ سەنتەری پارێزگا و قەزاو ناحیەکان
رەچاوبکریت، پاشان بۆ وەزارەتی دارایی حکومەتی هەرێم
بەرزبکریتەو.

هەژدەمەم: چاودیری کردنی گشت چالاکیەکانی دەستە خۆجێیە
جێبەجێکارەکان بۆ زامەندی باش جێبەجێکردنی
کارەکانی، جگە لەو دەستەو فەرمانگانە ی کە لە برگە ی
(۱۱) ی ماددە ی (۶) ی یاساکەدا ئاماژەیان پێدراوە.

هەژدەمەم:

۱. دەرپینی رەزەمانەندی بەزۆرینە ی رەهای ئەندامانی ئەنجومەن
لەسەر پێشنیازی بەجێگەیانندی گۆرانکاری کارگێری لەقەزاو
ناحیەو گوندەکان بەئیکدانیان و لەنوێ دانان و گۆرینی ناوو
سەنتەرەکانیان و... ئەو هی لێیان دەکەوێتەو لەپێکەاتە ی

كارگىرى لەچارچىوھى سنوورى پارىزگادا، ئەمەش لەسەر
پيشنىيازى پارىزگار ياخود سايئەكى ئەندامانى ئەنجومەن دەبىت.
۲. پىكھىئانى لىژنەى ھەمىشەىى و كاتىى لەنىوان ئەندامانى، بۆ
چاودىرىكىردنى دەزگا يان چالاكى دەستەكانى جىبەجىكار
لەسەر ئاستى پارىزگا، لىژنەكە بۆى ھەىە پشت بەشارەزاو
راوىزكاران بەستىت.

ئۆزدەىەم: پيشنىيازى قەرەبووكردەھوى زىانلىكەوتوان لەھالەتى
روودانى كارەساتدا، داوا لەحكومەتى ھەرىم بكات لەسنورى
پارىزگادا يارمەتى پيشكەش بكات.

بىست: لەسەرداواى پىنجىەكى ئەندامانى ئەنجومەن لەھەر
كاتىكدا، ئەنجومەن بۆى ھەىە داواى ئامادەبوونى ھەر
فەرمانبەرىك بكات لەو كاروبارى كەپەىوھەندى بە
فەرمانەگەكەىەوھەىە.

بىستوىەك: ئەنجومەنى پارىزگا، ئەنجومەنەكانى شارەوانى بۆ
يەكەكارگىرىپەكان بە پەىرەوىكى تايەت پىكدەھىئىت، كە
ئەنجومەنى وەزىران لەسەر پيشنىيازى وەزارەتى شارەوانى
دەرىدەكات.

بىستو دوو: ئەنجومەنى پارىزگا، دەكەوىتە بەرچاودىرى
پەرلەمانى كوردستان.

بىستو سى: ئەنجومەنى پارىزگا بۆى ھەىە پيشنىيازى
ھەمواركردن و گۆرىنى ناوو سەنتەرى قەزا بكات بۆ وەزارەتى

ناوخۆ، ئەمەش بەرپەزمامەندىي وەزىرى ناوخۆ و پەسەندىكىردنى
لەلايەن ئەنجومەنى وەزىرانەو جىيەجىدەبىت.

بەشى شەشەم

ئەرك و دەسەلاتەكانى سەرۆكى ئەنجومەن

ماددەى (۱۸):

سەرۆكى ئەنجومەن، پابەندەبىت بە پەپرەمىكىردنى دەستوورو ياسا
پەپرەمى ناوخۆى ئەنجومەنەو.

ماددەى (۱۹):

سەرۆكى ئەنجومەن نوینەرايەتى ئەنجومەن دەكات لەبەرامبەر
دامەزراوە فەرمىيەكاندا و بەناوى ئەنجومەنەو قسەدەكات.

ماددەى (۲۰):

كىردنەوئى دانىشتەكانى ئەنجومەن و سەرۆكايەتىكىردنىان و
داختنى كۆبونەوئىكان و دواختنىان بەپىيى بىرگە (۵) و (۶)ى
ماددە (۱۰)ى ئەم پەپرەمەو.

ماددەى (۲۱):

۱. بەرپىوبىردن و رىكىختنى دانىشتەكان و راکىشانى سەرنجى
قسەكەر بۆ پابەندىبون بە بابەتەكەو.
۲. لە دانىشتەكانى ئەنجومەن ئەگەر ئەندامىك پشپىويى
دروستكىردو بوو ھۆى تىكدانى كۆبونەوئىكە؛ ئەوا سەرۆكى

ئەنجومەن دواى ئاگادار كىردنەۋەى ئەندامەكە، بۆى ھەيە بىبەشى
بكات لەو دانىشتنە.

ماددەى (۲۲):

يەكەم: خستنەرووى ئەو بابەتانەى پىۋىستە دەنگيان لەسەر
بدىتو.. راگەياندى ئەنجامەكەيان.

دووم: نوپنەرايەتى ئەنجومەن دەكات لەبۆنە نىشتمانىەكان و
بۆنەكانى دىكە و بۆى ھەيە جىگر، يان سكرتېر، يان
ئەندامىكى دىكەى ئەنجومەن بۆ ئەومەبەستە پاسبىرېت.

سىيەم: سەرپەرشتى كۆبوونەۋەكانى دەستەى سەرۆكايەتى و
سەرجمە كاروبارەكانى ئەنجومەن دەكات.

ماددەى (۲۳):

واژۆ كىردن لەسەر نوسراۋە فەرمى و نافەرمىيەكان و كارنامەى
لىكگەيشتنەكان كە پابەندبوونيان تىدانىيە بۆ ئەنجومەن.

ماددەى (۲۴):

يەكەم: سەرۆكى ئەنجومەن سەرپەرشتى كاروبارى لىژنەكان
دەكات و ھەۋلى پىۋىست دەدات بۆكارا كىردىيان.

دووم: سەرۆكى ئەنجومەن بۆى ھەيە بەشىك لە دەسەلاتەكانى
بەجىگرەكەى بدات.

سىيەم: بەھەماھەنگى لەگەل سەرۆكايەتى ئەنجومەن، چاودىرى
و سەرپەرشتى كارى سەرجمە فەرمانبەران و كارمەندانى

ئەنجومەن و بەگەرخستنى سەرجهم دەسەلاتەكانى لەم بوارەدا دەكات، بەرەچاوكردنى ياسا.

چوارەم: مۆلەتى ئاسايى بە جىگرو سكرتېرو ئەندامان دەدات لەكاتى پىويستدا.

پىنچەم: دواى بەدەستەينانى رېژەي ياسايى كۆبوونەو، لەكاتى يەكسانبوونى دەنگەكاندا، دەنگى ئەو لايە پەسەندەكرىت كە سەرۆكى ئەگەلدايە.

شەشەم: نووسراو بۆ دامودەزگا فەرمى و نافەرمىيەكانى دەرەوى ئەنجومەن بە واژۇي سەرۆكى ئەنجومەن دەبىت.

حەوتەم: سەرۆك بۆي هەيە داوا ئە هەر لىژنەيەك بكات بۆ ئامادەكردن و توۋىژنەوئەي هەر كارىكى گرنگ و پىويست.

هەشتەم: سەرۆكايەتى و ئەندامان پابەند دەبن بەجىبەجىكردنى بەپرەوى هەمواركراوئەو.

بەشى حەوتەم

ئەركودەسەلاتەكانى جىگري سەرۆكى ئەنجومەن

ماددەي (۲۵):

يەكەم: چاودىيرىي كردنى كاروبارى لىژنەكانو بەدواداچوونيان، پاشان پيشكەشكردنى راپۆرت بە سەرۆكى ئەنجومەن ئە بارەيانەو.

دووم: لەدانيشتنى تازەدا كورتهي كۆنووئەي دانيشتنى رابردوو دەخوئىتتەو، ئەگەل ناوي ئەندامانى ئامادەنەبوو.

سىيەم: بەشدارىي ئە كارەكانى دەستەي سەرۆكايەتيدا دەكات.
چوارەم: سەرپەرشتىيىكىردنى كاروبارە كارگىپرەكانى ناو
ئەنجومەن و ئاراستەي نوسراوەكان بۆ وەرگرتنى زانىارى دەكات
بەپپى ئەو دەسەلاتەي سەرۆك بۆي ديارىدەكات.
پىنچەم: بەجىگەياندى ئەو دەسەلات و ئەركانەي كە ئەلايەن
سەرۆكەو پىدەدرىت.
شەشەم: ئەكاتى ئامادەنەبوونى سەرۆكدا (بەھۆي گەشتكىردن،
ئىفاد، نەخۆشى، مۆلەت)، ئەركەكانى جىبەجىدەكات.
حەوتەم: نوينەرايەتیی ئەنجومەن دەكات ئەكاتى ئامادەنەبوون
يان راسپاردنى سەرۆكدا.

بەشى ھەشتەم

ئەرك و دەسەلاتەكانى سكرتېرى ئەنجومەن

ماددەي (۲۶):

يەكەم: سكرتېر، ئەندامى دەستەي سەرۆكايەتییە.
دووم: سەرپەرشتى تۆمارو ئامادەكىردنى خشتەي كارى
دانىشتەكان و چاپكىردنىان و ئەرشىفكىردنىان و دابەشكىردنىان
بەسەر ئەنداماندا.
سىيەم: رېكخستىن و جىگىركىردنى خشتەيەك بۆ ئەوئەي
داواكارى قسەكىردنى ئەندامانى ئەنجومەن لەدانىشتەكاندا
رېزىبەندى كاتى تىدابت.

چوارەم: رېكخستنى خىشتەي كار بۇ ھەر دانىشتىنىكى ئەنجومەن بەھەماھەنگى لەگەل سەرۆكى ئەنجومەن يان جىگرەكەي و...، ئاگادار كوردنەھەي ئەندامان سى رۇژ پىش كۆبونەھە. بېرگەكانى خىشتەي كار بەگوپرەي رېزبەندىي رۇژەكان دەمىنىتەھە. ھەر گۇرانكارىيەك ئە كارنامەكەدا رووبىدات، پىش (۲۴) كاتزمىر لە دەستپىكى كۆبونەھەكە، ئەندامان ئاگاداردەكاتەھە.

پىنچەم: ئامادەكردنى تۆمارىكى تايبەت بە ئامادەبوون و نەھاتنى ئەندامان بۇكۆبونەھەكان و پىشكەش كوردنى راپۇرت لەسەرنەھاتنى ئەندامان لەدانىشتنى رابردوودا و وەرگرتنى واژۇي ئامادەبوون لەسەرنەھاتى ھەر دانىشتىنىكا كە ئەنجومەن ئەنجامىدەدات.

شەشەم: نوسىنەھەي برىيارو راسپاردەو رېنمايىھەكان بە ھەماھەنگى لەگەل سەرۆكى ئەنجومەن بەگوپرەي ئەھەي ئەنجومەن برىيارى لىدەدات لەدانىشتنى فەرمىيدا.

ھەوتەم: دانانى تۆمارىكى تايبەت بەكۆنوسى دانىشتنەكان كە لاپەرەكانى ژمارەيان لەسەر بىت و...، نووسىنى ھەر گىفتوگۆيەك كە لەودانىشتنەھەدا دەكرىتو پاراستنى لەتۆمارە ئەلىكترونىھەكاندا.

ھەشتەم: رېكخستنى ھەر كارىكى دىكە كە سەرۆك ئامازەي پىدابىت بەپىي ئەم پەپرەھە.

بەشى نۆيەم

ئەركو مافەكانى ئەندامىيىتى ئەنجومەن

ماددە ۲۷):

يەكەم: نابىت ئەندامى ئەنجومەن لە ھەمان كاتدا پلەيەكى فەرمانبەرىي يان پۆستىكى كارگىپرى ھەبىت، بەلكو پىويستە بە تەواوتىي خۇي بۇ كارەكانى ئەنجومەن تەرخان بكات.

دووم: ئەندامى ئەنجومەن پابەند دەبىت بە ئامادىبون لە كۆبونەوھەكانى ئەنجومەن و ئەو لىژنانەي ئەندامە تىياندا... ناكرىت ئامادە نەبىت تەنھا مەگەر بەبوونى پاساوتك كە سەرۆكى ئەنجومەن، يان سەرۆكى لىژنەكەي رىيىدەدات.

سىيەم: ئەندام مافى ھەيە لە ماوھى خولپكى سالانەي ئەنجومەندا مۆلەتى (۴۵) چل و پىنج رۆژ، بەجىاجيا، يان پىكەوھ لە سەرۆكى ئەنجومەن وەرىگىت. ئەگەر مۆلەتى لەو ماوھىە زياتر وىست ئەوا پىويستى بەرەزامەندى زۆرىنەي سادەي ئەندامان دەبىت، بەمەرجىك مۆلەتپىدراوان رىژەي ياسايى كۆبونەوھەكان تىكەندەن.

چوارەم: ئەندام لەكاتى نەخۆشىيدا سوود لە مۆلەتى تەندروستى وەردەگىت.

پىنجەم: ئەندامان دەنگەكانيان لەيەك ئاستدايە و يەكسان و مافى تايبەتى خۇيانە و... كەس ناتوانىت لەجىگەي كەسى دىكە دەنگىدات.

شەشەم: ئەندام بۇي ھەيە خۇي بۇ ھەر پۇستىك ئە پۇستەكانى دەستەي سەرۇكايەتتىي و سەرۇكايەتتىي كردن و ئەندامىتتىي لىژنەكان و سەرۇكايەتتىي كردنى لىژنەكان بپالئويۇت.
ھەوتەم: دەستەي سەرۇكايەتتىي و ئەندامان مافى ئامادەبوونىان ھەيە ئە ھەرلىژنەيەكدا، بەمەرجىك دەستىومردان نەبىت ئە كارەكانى لىژنە و تايبەتمەندىي پىكھاتەي لىژنەكە بپارىژىت.
ھەشتەم:

۱. نابىت ئەندام پادوو بنرىت بەبى نووسراوى رەزامەندىي ئەنجومەن، تەنھا ئەبارىكدا نەبىت كە تاوانىك يان كەتنىكى ئەنجامدا بىت و پىيەوۋە گىرابىت، ئەبەرئەوۋەي كەخزمەتلىكى گشتىي پىسپىردراوۋە بۇ مەبەستى پىادەكردنى ياساى سزاكان.
۲. ئەندامان ئازادىي تەواويان ھەيە ئە وتوويژەكانى ناو ئەنجومەن و ئە دەرىپىنى پادو بۇچوونەكانىاندا، نابىت بەھىچ شىۋەيەك ئەسەر بىروبوچونەكانىان لىپرسىنەوۋەيان ئەگەئدابكرىت.
ئۆيەم: ئەندام مافى رەخنەگرتنى نىيە ئەكاتى بەنەھاتوو ھەژماركردنىدا بەرامبەر بەو برپار و پاسپاردانەي كە دەردەكرىت.
دەيەم: ئەندام بەداواكارىيەكى فەرمىي داواى مؤئەت ئەسەرۇكى ئەنجومەن دەكات سەبارەت بەدانىشتنى ئەنجومەن، بەلام بۇ كۆبونەوۋەي لىژنە ھەمىشەيەيەكان داواكارىي پىشكەش بەسەرۇكى لىژنە دەكات.

يانزىدەمىيەم: ئەندام خاۋەنى (پارىژبەندىيە - حصانە) يە، چونكە راستەوخۆ لە لايەن گەلەۋە ھەلبىژدراۋە.

دوانزىدەمىيەم:

۱. پاداشتىكى مانگانەى براۋە بەسەرۆكايەتتىي و ئەندامانى ئەنجومەن دەدرىت، كە ئەنجومەنى ۋەزىران دىارىدەكات.

۲. سەرۆكايەتتىي و ئەندامانى ئەنجومەن لەكاتى تەۋابوونى ماۋەى ھەلبىژاردنىاندا، پاداشتىك ۋەردەگرن كەيەكسان بىت بە پاداشتى شەش مانگى كۆتايى ئەندامىتتىي، ئەم پاداشتە ھەژمار ناكىت لەگەل ئەۋ پاداشتەى كە بەپىيى ياساى خانەنشىنىي شارستانىي جىبەجىكراۋ بەرىدەكەۋىت لەكۆتايى خزمەتكىرنىدا بەرامبەر بەخزمەتى فەرمانەكەى.

۳. كارى ئەندامىتتىي لە ئەنجومەندا بەخزمەت ھەژمار دەكىت بۆ مەبەستى سەرەموۋچە و پلە بەرزكردنەۋەو خانەنشىنىي.

۴. سەرۆكايەتتىي و ئەندامان شايستەى ۋەرگرتنى موۋچەى خانەنشىنىن، بەۋ رىژەيەى ياسا بۆيان دىارىدەكات، يان بە سوودۋەرگرتن لە تۋانا و پسپۆرىيان لە فەرمانگە جۆرىەجۆرەكان بەھەمان پلەى ئىستايان.

سىانزىدەمىيەم: نايىت ئەندامانى ئەنجومەن پلەكەيان بەكاربەئىن بۆ بەرژمەندىي تايبەتى خۆيان و كەسوكارىان.

چۋاردەمىيەم: نايىت ئەندامانى ئەنجومەن ئەۋ زانىارىانە بۆھىچ مەبەستىك بىركىنن كە بەبىرىارى ئەنجومەن بەنەئىنى دادەنرىن،

ھەرۈھە نابلت ھىچ كارىكى پىچەوانەى بەرژەۋەندىھەكانى
ئەنجومەن ئەنجامىدەن.

پانزەمىيەم:

۱. لەكاتى ئامادەنەبوونى ئەندام لەھەر كۆبونەۋەھىيەكى
ئەنجومەن يان لىژنەكان ئەۋا سەرۆكى ئەنجومەن ئەندامەكە و
فراكسىيۇنەكەى لىئاگادار دەكاتەۋە.

۲. ئەگەر ئەندام لە سى كۆبونەۋەى يەك لەدۋاى يەكى
ئەنجومەن يان لىژنەكان ئامادەنەبوو ئەۋا پىشۋىنى ياساى
بەرامبەرى دەگرىتەبەن.

شانزەمىيەم:

دابلنكردى ژيانكى شايستە (شۋىنى نىشتەجىبون، ئاسايش،
ھۆكارى گواستەۋە).

ھەقدەمىيەم: ئەنجومەن بەزۆرىنەى سادە دەتۋانپت بىرپار بدات بە
بەشدارىنەكردى ئەندامىك لەدانىشتىك يان زىاتردا ئەگەر
كارىكى كرد بە لەسنور دەرچوون ھەژماركرا.

ھەژدەمىيەم: پائىوراۋى ھەئىژىردراۋ بە ئەندامى ئەنجومەن دادەنرپت
لە رۆزى پەسەندكردى ئەنجامەكان لەلايەن ئەنجومەنى بالاي
دادومرىيەۋە، دۋاى سۋىندخواردنى ياساى دەستبەكار دەپت و
ھەمو مافىكى ئەندامىتى دەپت.

ئۆزدەمىيەم: ئەندام لەسەر راسپاردەى سەرۆكى ئەنجومەن بۆى ھەيە
لەبۇنە ھەرمى وناھەرمىيەكاندا بەناۋى ئەنجومەنەۋە قسەبكات.

بەستەم: خۇپاراستنى ئەندام ئە ھاوکارى و ھاندانى ھەر كەس و لايەنەك بۇ ئەو كاروچالاکيانەى سەرپىچى ياسا و پىنمايە بەرکارەكان.

بەستويەكەم: دەرکەوتنى ئەندام ئە شوپنە گشتىيەكاندا بەشىپويەك شياوى نوپنەرايەتى بىت و ئەگەل دابونەرىت و كەلتورى ناوچەكە بگونجىت.

بەستو دووھەم: پىويستە ھاوکارى ئەندامانى ئەنجومەن بكرىت، ئەلايەن لايەنە پەيوەندىدارەكانەو، ئەكاتى تووشبوون بە رووداويكى نەخوازو.

رېوشوپنەكانى (مىواندارىي و بانگەپشتكردن و لېپرسىنەو)

يەكەم: ئەنجومەن ئەگەر مىواندارىي ھەر پلەيەكى فەرمانبەرىتى بكات، پىويستە سى رۇژ پېش كۆبونەو بە نووسراو ئاگادارىان بكات.

دووم: رېكارى پرساندنى سەرجم بەرپۆبەرە ئىدارىيەكانى سنوورى دەسەلاتى ئەنجومەن:

۱. سەرەتا سەرۆكايەتى ئەنجومەن لىژنەى تايبەتمەند رادەسپىرىت بەمەبەستى بەدواداچون، پاشان لىژنەى راسپىردراو سەردانى مەيدانى دەكەن و سەرجم بەئگەكانى بابەتى بەدواداچونەكە بەشىپويە پرسىار ئاراستەى بەرپۆبەر دەكەن، ھەرودھا مافىان ھەيە داواى سەرجم بەرايىەكان و دۆكىومىنتەكانى تايبەت بەو پرسە بكن، ئەگەر لىژنە رەزامەند نەبوو بە وەلامەكان و بەلايەنى

كەمەوہ يەككىك لہ برگەكانى ماددەى شەش ھاتەدى، ئەوا بانگەيشتى ناوبراو دەكرىت بۆ كۆبونەوہى ئەنجومەن. ۲. ئەگەر وەلامەكان بۆ ئەنجومەن جيى رەزامەندىي نەبوون ئەوا لەسەر داواى سىيەكى ژمارەى ئەندامانى ئەنجومەن پيشنيازى لەسەر كارلادانى دەخرىتە دەنگدانەوہ .

بەشى دەيەم

مەرجهكانى ئەندامى ئەنجومەن

ماددەى (۲۸):

يەكەم: پىويستە عىراقىي بيىت و بەتەواويى شياوى بيىت، (۲۵) سالىشى لەتەمەنى لەكاتى خۇپالاولتنيدا تەواوكردبيىت. دووهم: پىويستە بەلايەنى كەم بىروانامەى ئامادەيى يان ھاوتاكەى ھەبيىت. سىيەم: پىويستە خورەوشت و ناويانگى باشبيىت و بەھيج تاوانيىك و كەتنىكى ئابروبەر حوكم نەدرابيىت. چوارەم: پىويستە لەرۆلەكانى يەكە كارگىرپەكە بيىت بەپيى تۆمارى بارى شارستانىي، يان بەشىوہيەكى بەردەوام بۆماوہيەك لہ (۱۰) سالى كەمتر نەبيىت لىي دانىشتبيىت، بەمەرچيىك نىشتەجيىبوونەكە بۆ مەبەستى گۆرانكارىي ديمۆگرافى نەبيىت. پىنچەم: نابيىت لہ كەسەكانى ھىزە چەكدارەكان و ھىزەكانى ئاسايشى ناوخۆ بيىت.

شەشەم: نابىت بەشدارىي لەو تاوانانەدا كىردىت كە پىژىمى بەعس نەخشەى بۆكىشاپوون يان جىيەجىيەكردبوون، يان ئەنجامىداون. **حەوتەم:** سەرۆك و ئەندامان سوپىندى ياساى دەخۇن وەكو ئەووى لەبىرگەى (يەكەم)ى مادە (۱۶)ى ياساكەدا ئاماژەى پىدراوہ.

بەشى يانزدەيەم

كۆتايھاتنى ئەندامىتى

ماددەى (۲۹):

يەكەم: كۆتايى ھاتنى ماووى خولى ھەلبىژاردنى ئەنجومەن، بەپرەچاوكردنى بىرگەى (۳)لە ماددەى (۷)ى ئەم بەپرەوہ. **دووم:** لەكاتى (گيانلەدەستان) يان توشبوون بە نەخۇشىيەك كە رىگرىپت لە بەردەوامبوونى كارەكەى (بەپىسى راپورتى پىزىشكىى).

سىيەم: وازھىنانى ئەندام دواى وەرگرتنى پەزامەندى ئەنجومەن بە زۆرىنەى ژمارەى دەنگى ئەندامان واتە (زۆرىنەى پەھا).

چوارەم: لادانى ئەندام لەسەركارەكەى بەھۆى ئامادەنەبونى لە (۵) كۆبوونەووى يەك لەدواى يەك ياخود ئامادەنەبونى لە (۸) كۆبوونەووى ئەنجومەن لە ماووى (۴) مانگدا بەبى پاساوى پەوا.

پىنچەم: ئەنجومەن بۆى ھەيە كۆتايى بە ئەندامىتى ئەندامىكى بەيىنەت بەزۆرىنەى پەھاى ژمارەى ئەندامانى لەكاتى لەدەستدانى يەكەك لەمەرجهكانى ئەندامىتى، يان يەكەك لەھۆيەكانى بىرگەى (۲)ى ماددەى (۶)ى ياساكە.

شەشەم: ھەئوھشاندىنەوھى ئەنجومەن بەبرىارىك ئەلايەن خۇيەوھ بەرمزەمەندىي (۳۱۲) دوو لەسەر سىي ئەندامان بە پشتبەستىن بەداواكارىي (۳۱۱) سىيەكى ئەندامان لەكاتى ھاتنەدى ئەو ھۆكارانەي پىويستىن بۇ ھەئوھشاندىنەوھى ئەنجومەنى پارىژگا، وەك ئە برگەي (۱) ماددەي (۳۱) ياساكەدا ھاتووھ.

ھەوتەم: لەكاتى وەرگرتنى پۇستىكى حكومىي، يان ھەر ھۆكارىك ئە ھۆكارەكانى وازھىئان، يان كۇتايىھىئان بە ئەندامىتىي، ئەندامىكى دىكەي ھەمان لىست بەپىي برگەي (۱) ئە ماددەي (۱۰) ياساي ژمارە (۴) سائى (۲۰۰۹)، جىگەي دەگرىتەوھ.

ھەشتەم: ئەندامى ئەنجومەن بۇي ھەيە لەبەردەم دادگاي كارگىرىي تايبەت لەھەرىمدا، تانوت ئە برىارى كۇتايىھىئانى ئەندامىتىي بدات.

به‌شی دوانزده‌یه‌م

لیژنه‌ هه‌میشه‌یی و کاتییه‌کان

ماده‌ی (٣٠):

لیژنه‌کانی ئه‌نجومه‌ن پیکدین له:

أ. لیژنه‌ هه‌میشه‌ییه‌کان.

ب. لیژنه‌ کاتییه‌کان.

أ. لیژنه‌ هه‌میشه‌ییه‌کان پیکدین له (٩) لیژنه:

یه‌که‌م: لیژنه‌ی کاروباری یاسایی

دووهم: لیژنه‌ی پلان و پرۆژه‌کان

سییه‌م: لیژنه‌ی شاره‌وانی و گه‌شتوگوزار

چواره‌م: لیژنه‌ی تهن‌دروستی و ژینگه‌ و کاروباری کۆمه‌لایه‌تی

پینجه‌م: لیژنه‌ی کارگێڕیی و دارایی و کشتوکال

شه‌شه‌م: لیژنه‌ی پیشه‌سازی و وزه

هه‌وته‌م: لیژنه‌ی رۆشنییری و وه‌رزش

هه‌شته‌م: لیژنه‌ی په‌روه‌رده و ئه‌وقاف

نۆیه‌م: لیژنه‌ی شه‌هیدان و ناو‌خۆ و په‌یوه‌ندییه‌کان

ماده وی (۳۱):

أ- کاروتاییه تمه ندی لیژنه هه میسه ییه کان:

یه که م: لیژنه ی کاروباری یاسایی:

نه رکی نه م لیژنه یه کارکردنه له سهر کاروباره یاساییه کان و به دوا داچونی سکا لاکان و ده ستپاکی.

۱. چاودیری کردنی نه و کاروبارانه ی که سروشتی کی یاساییان هه یه و به دوا داچونی هه موو نه و دادبینی و داواکاریانه ی تایبه تن به نه نجومه ن و نه نجومه ن تیایدا ده بیته لایه ن (طرف - خصم).

۲. چاودیری جیبه جی کردنی نه م په پره وه له ناو نه نجومه نی پارټیځادا.

۳. دننیا بوون له دروستی په پره و برپار و رینمای و فه رمانه ئیداریه کان له رووی یاسایی و فورم و زمانه وانیه وه.

۴. دانانی خسته یه کی تایبه ت به و پرژه یاساییانه ی له لایه ن لیژنه هه میسه یی و کاتیه کان و نه و سیکترو لایه نانه ی پرژه یاسا پیشکesh به نه نجومه ن ده کن.

۵. چاودیری کردنی هه موو به شه یاساییه کانی سنووری ده سه لاتی نه نجومه ن و نه و گریبه ستانه ی تیایاندا گریده دریت.

۶. چاودیری و دیاری کردنی شیوازی له نا کاوی ده و له مه ند بوونی نا ئاسایی به رپرسان و بازگانان و کومپانیاکان و که سانی دیکه.

۷. چه سپاندنی بنه ما کانی شه فافیه ت و لیپرسینه وه له داموده زگاگاندا.

۸. ھەماھەنگییکردن لەگەڵ دەستەکانی چاودێری دارایی و دەستپاکی و داواکاری گشتیدا.
۹. چاودێریکردنی بەکارھێنانی موٹک و مائی گشتی بۆ بەرژمەھەندی تایبەتی و کارکردن بۆ بنبرکردن و گەپاندنەوھى بۆ بەرژمەھەندی گشتی.
۱۰. چاودێریکردن و پڤگرتن لە بەھەدەردانی سامانی گشتی.
۱۱. جیئەجییکردنی سیستمی دادپەرورەیی لە فەرمانگە حکومیەکاندا بۆ بەرپۆمەبردنی کاروباری ھاوولاتیان.
۱۲. چاودێرییکردن و بەدواداچون بۆ ھینانەکایەو بەرپۆمەبردنی سەرجم کاروبارەکانی دیکەى تایبەتمەند بە لیژنەکە.

دووھم: لیژنەى پلان و پڕۆژەکان:

- کاری ئەم لیژنەى چاودێری و بەدواداچونە بۆ پڕۆژەکانی سنوورەکە لە چوارچۆی دەسەلاتی ئەنجومەن.
۱. تاوتوییکردنی پلانی سالانەى پڕۆژەکانی گەشەپیدانی ھەریمەکان و پڕۆژە ناوخۆییە پیشکەشکراوەکان لە لایەن پارىژگاھو گفتوگۆ پەسەندکردنیان لە لایەن ئەنجومەنەوھ.
  ۲. ھەماھەنگی لەگەڵ فەرمانگەکانی پارىژگادا بەمەبەستی دانانی ئەولەویەت لەپڕۆژەکانی وەبەرھینانی وەزارەتەکاندا.
  ۳. تاوتوییکردنی پلانی سالانەى ئەو پڕۆژانەى لەسەر بودجەى پەرەپیدانی ھەریمەکان دروستدەکرین، ھەرۆھا ئەو پڕۆژانەى

- لەلايەن پارىژگاو ئەراستەي ئەنجومەن دەكرىن بەمەبەستى بەسەندكردىن .
۴. چاودىرىيكردىنى پىرۇژەكانى ئاودانكردەنەومو گەشتوگوزار لە سنوورى پارىژگادا.
۵. گرنگيدان بە ئاودانكردەنەومى دىھاتەكانو پىشكەشكردىنى خزمەتگوزارىيى پىيان بۇئەومى فشارى دانىشتوان لەسەر ناوەندى شارەكان كەمبىتەوم.
۶. گرنگيدان بەنەخشەسازىي گشتىي و كاروبارى بنىاتنانى شارى مۇدىرنو دابەشكردىنى پىرۇژەكان لەسەر بنەماي ژمارەي دانىشتوان و تايبەتمەندىي و پىداوويستىي ناوچەكان.
۷. گرنگيدان بە پىرۇسەي نىشتەجىبون و ھەولدان بۇ كەمكردەنەومى كرىنشىنى.
۸. ھەولدان بۇ دروستكردىنى متمانە لاي كۆمپانىيكانى و بەرھىنان لەرپىگەي بەجىھىنەنە ياسايىبەكان.
۹. چاودىرىي وازۇي و بەرھىنان و كارى كۆمپانىيا و بەرھىنەكان و بەرزكردەنەومى راسپاردە بۇ دەستەي سەروكايەتى ئەنجومەن لەو بارەوم.
۱۰. ھەماھەنگىي لەگەل فەرمانگەي بەدواداچونى پىرۇژەكانى ئەنجومەنى و مزىران بۇ كارى پىرۇژەكانى سنوورى پارىژگا.
۱۱. پىداچوونەومو رىكخستەنەومى سىستەمى سەرىپەرشتىكردىنى پىرۇژەكان لەسەر بنەماي كاركردىن بە لىژنە و پسپۇرى.

۱۲. ھەولدان بۆ دانانى نوینەرى ئەنجومەن ئە ئەنجومەنى بالای
ومبەرھیناندا.

۱۳. بەستنى كۆرپ و سیمینارو كۆبونەوہ بۆ ھاندانى ومبەرھینەران
و ھاوئاھەنگی دەستەى ناوبراو ئە ناوموو دمروہى ھەریمدا.

۱۴. بەشداریکردن ئەنەخشەى ومبەرھینانى پارىژگا و
ئاسانکاری تەرخانکردنى زموى لەپرێگەى ئەو ومزارەتانهى
تایبەتمەندن بەھاوئاھەنگی ئەگەل دەستەى ومبەرھیناندا.

۱۵. چاودیری کاروبارى ومبەرھینانى نیشتمانى و ناوخۆى و
بیانى و پيشنیازی رینمایى ناوخۆى كە ھانى پرۆژەى ومبەرھینان
بدات ئە پارىژگادا بە ھاوئاھەنگی و پراویژ ئەگەل دەستەى
ومبەرھینانى نیشتمانى و ناوخۆییدا.

سپھەم : لیژنەى شارەوانى و گەشتوگوزار:

کارى ئەم لیژنەى چاودیری و بەدواداچونە ئە بوارەکانى شارەوانى
و ئاو و ئاومرۆو گەشتوگوزار.

۱. بەدواداچونى کاروبارى مەیدانى خزمەتگوزارى شارەوانى و ئاو
و ئاومرۆ و گواستەنەوہ و گەیانندن و کارەبا و خزمەتگوزارییە
بنچینەىەکانى پارىژگا.

۲. ھەولدان بۆ بنبرکردنى زیادەرۆى و پیکخستنى یاساییانەى
موئکداریتیى.

۳. راویژىرکىردن و ھەمماھەنگىکردن لەگەل لایەنە پەيوەندىدارەکان بۆ دىارىکردنى سنوورى يەكە کارگىرپىيەکان و سنوورى گوندەکان.
۴. چاودىرىکردنى كۆمپانىياکانى تايبەت بەتەلەفۆن و ئىنتەرنېت و پەيوەندىيەکان و گواستەوہ.
۵. دانانى پلانى درىژخايەن بەمەبەستى سوود و مرگرتن لە ھۆکارەکانى گواستەوہى گشتىي وەك: فرۆكە، شەمەندەفەر و ترام لەنۆوان و لەناو شارەکاندا.
۶. ھەولدان بۆ جىگىرکردنى خزمەتگوزارىي بۆ كەسانى خاوەن پىداويستى تايبەت لە ھەموو پرۆژەکانى ئەم كەرتانەدا.
۷. چاودىرىکردنى فرۆكەخانەو ھەولدان بۆ گەشەپىدانى زياترى فرۆكەخانەکان و فرۆكەوانىي مەدەنىي لە پارىژگادا.
۸. ھەماھەنگىي لەگەل ئەم كەرتانەدا بۆ جىگىرکردنى پارک و شوينى سەوزايى و رىگاوبانى شياوى ھاتووچۆکردن لەسنورى پارىژگادا.
۹. ھەولدان بۆ چارەسەرکردنى ياسايانەي كيشەي زەوى و تاپۆکردن و پيشكەشکردنى خزمەتگوزارىي لە شوينە رىكەنەخراوەکاندا لە سنوورى پارىژگادا.
۱۰. ھەولدان بۆ رىكخستنى دىزايىنى گشتىي و تەلارسازىي سەنتەرى خانوبەرە و تەلارەکان و بالەخانە بازىرگانىي و گەشتوگوزارىيەکان.

۱۱. كار كىردن لەگەل ئەم كەرتانەدا بۇ دانانى پلانى گونجاو بۇ خاوينپراگرتنى يەكە كارگىرپىيەكان و رىكخستنهوهى سىستىمى كۆكردنهوهى خۆل و خاشاك، خزمەتگوزارىيەكانى دىكە لە سنوورى پارىژگادا.

۱۲. ھەولدان بۇ كىردنهوهى كارگەي رىسايكلىن لە شوينە پىيوستەكاندا.

۱۳. ھەولدان بۇ دىارىكىردنى شوينى گونجاو بۇ خۆل و خاشاك، كە زىان بە دانىشتوان و زىنگە نەگەيەنىت.

۱۴. چاودىرىي و پابەندكىردنى لايەنە پەيوەندىدارەكان بە دىارىكىردنى رۈوبەرى سەوزايى پىيوست لە نەخشەي نىشتەجىبۈون و پرۆژەكاندا.

۱۵. ھەولدان بۇ ئەوهى شارەوانى پابەندبكرىت بەدابىنكىردنى شوين و دىزايىنى گونجاو بۇ يەكەكانى نىشتەجىبۈونى شايستەو پىيوست بۇ ھاوولاتيان.

۱۶. ھەولدان بۇ ھەماھەنگىي زىاتر لە نىوان ئەم كەرتانەو كەرتى تايبەتداو چاودىرىكىردنى وردى ئەم پرۆسانە لە لايەن ئەنجومەن و لايەنە پەيوەندىدارەكانەوه.

۱۷. ھەولدان بۇ كىردنهوهى تىرمىنائى شىاو بۇ ھىلى گشتىي لە نىوان شارەكان و ناو شارەكانىشدا.

۱۸. ھەولدان بۇ دانانى ناونىشانى ژمىرىيى بۇ مال و گەرەك و كۆلان و شەقام و كاراكىردنى سىستىمى پۆست.

۱۹. ھەولدان بۇ رېڭخستنى پىكلام و تابلۆو تابلۆكانى ھاتووچۇ
لە يەكە ئىدارىيەكاندا.
۲۰. پابەندىكىدىكى ئەم كەرتانە بە ھۆشياركىردنەوھو
ئاگاداركىردنەوھى ھاوولاتيان لە چۆنىتىي بەكارھىنان و
پاراستنى خزمەتگوزارىيەكان لە رېڭگەي راگەياندىنەكان و
ھۆكارەكانى دىكەوھ.
۲۱. ھەولدان بۇ جىاكىردنەوھى تۆرى ئاومرۇ و تۆرى باراناو لە
يەكتەر. ھەرۇھە ھەولدان بۇ دوستكىردنى تۆرى ئاوى قورس و
سەرلەنۆى بەكارھىنانەوھى.
۲۲. كاركىردن بۇ جىبەجىكىردنى خزمەتگوزارىيەكان و
رېڭاويان، پىش دابەشكىردنى زەوى بە ھەماھەنگىي لەگەل
لايەنە پەيوەندىدارەكاندا.
۲۳. كاركىردن بۇ دانانى رېوشوئى پېويست بۇ ھاوردەكىردنى
ئۆتۆمبىل بۇ شارەكان بەپىي پەپرەوئىكى گونجاو.
۲۴. چاودىرىي دابەشكىردنى زەوى و يەكەكانى نىشتەجىببون لە
تەواوى يەكە ئىدارىيەكانى پارىژگادا.
۲۵. ھەولدان بۇ گەياندىنى رېڭاى شىاو بە شوئىنە جىاجىاكان و
بەستنەوھىيان بەيەكەوھ و دووسايدكىردنى رېڭاى نىوان قەزاكان.
۲۶. ھەولدان بۇ جىاكىردنەوھى رېڭاى گشتىي لە رېڭاى
بارھەلگەرەكان و دامەزاندنى ھىلى رېڭاويان و شەمەندەفەرى
بازرگانى.

۲۷. ھەولدان بۇ دانانى بنەماي شىاو بۇ رېكخستنى ھىلەكانى گواستەنەھو نوخەكانىان لە ئاستى خزمەتگوزارىيەكانىان.
۲۸. چاودىرىكىردنى دابەشكردن و بەكارھىنەنى زموى گشتىي بۇ كەرتى بازىگانىي و كۆمپانىياكان لەسەر بنەمايەكى ياسايانەى دادپەرورمانە. ھەرورھا بەدواداچوونى ئەو زمويانەى دابەشكراون كە بۇ مەبەستى دىارىكراوى خۇيان و لەماوى دىارىكراوى خۇياندا بەكاربەئىرنىن، بەپىچەوانەوۋە لىيان و مەرىگىرئىتەوۋە بەپىي ياسا و رېنمايىيەكان.
۲۹. چاودىرىي و ھەولدان بۇ دابىنكىردنى زموى بەمەبەستى دروستكىردنى عەلومو قەسابخانەى مۇدىرن و ناوچەى پىشەسازىي و پىشانگانى ئۆتۆمبىل و نامپىرەكان و كۆگا و كىلگەكانى مەرو مالات و مەيدانى ئازەلان، بەشىۋەيەكى ئەندازمىي شىاو.
۳۰. چاودىرىكىردنى وردى دانانى تاومرەكانى گەياندن و گواستەنەھو پەخشكردن لەسەر بنەما تەندروستىي و زانستىيە رېپىدىراوۋە جىھانىيەكان.
۳۱. ھەولدان بۇ رېكخستەھوۋەى بازارو شوپنە گشتىيەكان و نوپكىردنەھوۋەى سەنتەرى شارەكان.
۳۲. ھەولدان بۇ رېكخستەھوۋەى ھىلە گشتىيەكانى گواستەنەھو (پاص و تاكسى).

۳۳. پابەندکردنى كارگەو كۆمپانىيان بە پاكکردنەوہى پاشماوہى پاشەپۆكانيان بەپىي رېنمايىہ ژىنگەيىہكان.
۳۴. بەدواداچوونى كىشەو ھۆكارەكانى پىسکردنى ئاوو ژىنگە لە سنورى پارىژگادا.
۳۵. ھەولدان بۆ پاراستن و رېكخستنى گۆرستانەكان و دابىنکردنى خزمەتگوزارىي پىويست بۆيان.
۳۶. ھەولدان بۆ چاپکردنى رېبەرى شارەكانى سنورى پارىژگا، بەھەماھەنگى لەگەل لايەنە پەيوەندىدارەكاندا.
۳۷. ھەولدان بۆ پاراستنى شوينە گەشتوگوزارىي و ئاسەوارىيەكان.
۳۸. ھەولدان بۆ ئەوہى ناوچە گەشتوگوزارىيەكان قۆرخنەكرىن و پابەندبكرىن بۆ گەشتوگوزارىي و خزمەتى گشتىي.
۳۹. ھەولدان بۆ بلاوکردنەوہى رۆشنىبىرى و رېنمايىہ گەشتىارىيەكان لەنىو ھاوولاتياندا و كردنەوہى سەنتەر و پەيمانگاى تايبەت بەم بوارە.
۴۰. كارکردن بۆ تەرخانکردنى شوينى پاركىنى پىويست و شوين و رېگاى تايبەت بە خاوەن پىداويستىيە تايبەتەكان لە ھەموو كەرتەكاندا.
۴۱. چارەسەرکردنى كىشەي خانووە بىتاپۆكان و ئەو گەرەكانەي بەشىوہى ھەرپەمەكىي دروستكراون، ھەرودھا ھەولدان بۆ چارەسەرکردنى كىشەي مولكدارىيتىي و زيادەپرەويي.

۴۲. ھاندانى كەرتى گەشتوگوزارى تەندروستىيى.
۴۳. پەرەپىدان بە شوئىنە گەشتىارىيەكان و دابىنكىردنى خزمەتگوزارىيەكان بۇيان.
۴۴. دانانى پلانى زانستىيى و گونجاو بۇ پرۇژەكان و چاودىيى ماستەرىپلانى سنوورى پارىژگا.
۴۵. گرنگىدان بەخزمەتگوزارىيى شاردارىيى و ئاوى خواردەنەو و كارەبا و رىڭگەوبان و ھۆيەكانى گواستەنەو.
۴۶. چاودىيىيى و بەدواداچون بۇ ھىئانەكايەو بەرپوئەبەردنى سەرجم كاروبارەكانى دىكەي تايىبەتمەند بە لىژنەكە.

چوارەم : لىژنەي تەندروستىيى وژىنگە و كاروبارى كۆمەلایەتى:

- كارەكانى ئەم لىژنەيە تايىبەتە بە چاودىيىيى و بەدواداچون لە بوارى تەندروستىيى وژىنگە و كاروبارى كۆمەلایەتى.
۱. چاودىيىيى و بەدواداچونى پلانى تەندروستىيى وژىنگە لە سنوورى دەسلەللاتى ئەنجومەنى پارىژگادا و پەرەپىدانى ھەماھەنگىيى لەگەل لایەنەپەيوەندىدارەكان.
۲. چاودىيىيى پلانى دابىنكىردنى دەرمان و پىداوويستىيى پزىشكىيى نەخۇشخانەكان و ناوئەندە تەندروستىيەكان.
۳. كاركردن بۇ بەرزكردەنەوى ھۇشيارى تەندروستىيى و ژىنگەيى لەرپىگەي بەستنى كۆنفرانس و كۆبوونەوئەي گشتىيى بەھاوكارى لایەنە پەيوەندىدارەكان لە ناوئەو دەرەوئەي وولات.

۴. ھەماھەنگىي لەنيوان رېكخراوھ مرؤببەھەكان و كەرتى تايبەت بەھەبەستى پەھرەپىدانى بارودۇخى تەندروستى و ژىنگەيى بۇ گەشىتن بەپرؤژەي تەندروستى و ژىنگەيى پىويست.
۵. گرنكىيدان بەكادرى تەندروستى و ژىنگەيى و دابىنكىردنى ھەلى جىگىركردنىان و پىگەياندىنان ئە سنورى پارىژگادا.
۶. ھەماھەنگىي لەنيوان وھزارەتى تەندروستى و رېكخراوھ نىودەولتەتەھەكان دەريارەي گرتنەري رېگەي چارەسەر بۇ نەخۇشيبە سەختەھەكان لە دەرمەھى و لات.
۷. چاودىرىي و بەدواداچوون بۇكىشەھو گىروگرفت و پىرؤژەھەكانى بوارى تەندروستى و دەرمانخانە و نۇرىنگە پزىشكىيەھەكان لەرووي جۇرو نرخەھە.
۸. چاودىرىي لەناوبردىنى خۇل و خاشاك و ھەولدان بۇ دۇزىنەھەي رېگەچارەي گونجاو بۇي، ھەروھە چارەسەر كىردنى ئاوي قورس و سەرلەنوي بەكارھىنانەھەي بۇ ئاودىرىي.
۹. ھەولدان بۇكىردنەھەي بنكە و مەلئەند و نەخۇشخانە بۇ ئەھو ناوچانەي كە پىويستن.
۱۰. كاركىردن بۇدابىنكىردنى بىمەي تەندروستىي بۇ ھاوولاتيان.
۱۱. كاركىردن بۇ كىردنەھەي بەشى پزىشكى دادوھىيى (الطب العدلى) لە قەھزاكاندا وگرنكىيدانى زياتر بە نەخۇشانەي قەزاو ناحىيەكان لەرووي تەھاوي پىداويستىەكانەھە.

۱۲. ھەولئدان بۆ كاركردن بە مواسەفاتی نىودەولئەتتى ئايزۆ (ISO) ى ژىنگەيى لەسەرجم كارگەكاندا.
۱۳. بەدواداچوونى جىبەجىكردى ياساا رېنمايىە ژىنگەيىەكانى تايىبەت بەپاراستنى ژىنگە.
۱۴. جىگىركردنى ناوچەى سەوزايى لە ماستەرىلانى شارو شارۆچكەكاندا، بەپىى ستانداردە ئەندازەيىەكان، ھەرودھا چاودىرىى و پاراستنى ئەو ناوچانەو باخچەكان و پارىژراوہ سروشتىيەكان (المحميات الطبيعية) و ھەولئدان بۆ پەرەپىدانىان.
۱۵. گرنگىيدان بەمافەكانى ژنان و بەرگىركردن لىيان بەپىى جارنامەى جىھانى مافەكانى مرؤف.
۱۶. بايەخدان بە خاومن پىداويستىيە تايىبەتەكان و دانانى رېوشوئىنى گونجاو بۆ پىشكەشكردى خزمەتگوزارى پىيان و رەچاوكردنى پىداويستىيەكانىان لە ھەموو پرؤژەكاندا. ھەرودھا چاودىرىيكردى ئەو ياسايانەى كە تايىبەتن پىيان و ھەولئدان بۆ كرددنەوى نەخۇشخانە و خوئىدنگە و سەنتەرى تايىبەت بۆيان.
۱۷. چاودىرىى جىبەجىبوونى ئەو ياسايانەى خىزان دەپارىزن لەدەستدرىژى و توندوتىژى خىزانى.
۱۸. ھەماھەنگى لەگەل كەنالئەكانى راگەياندندا بۆ ئەوہى گرنگى زۆرتەر بەرؤلى ژنان بەدن لەرووى سىاسىى و كۆمەلابەتتى و ئابوورىيەوہ پشستگىرىيان بكرىت. بە لەبەرچاوكردنى تايىبەتمەندىى كۆمەلگاي كوردەوارى.

۱۹. بەرزكردنەۋەي ئاستى ھۆشيارىي كۆمەلگا لەپرىگەي بەستنى سىمىنارو كۆبونەۋەمو وۆرك شۆپى تايبەت بەمافەكانى خىزان.

۲۰. چاودىرىكردنى دەستەبەرى كۆمەلایەتتى و ھەولدان بۆ چەسپاندنى كارەكانىان وەك خزمەتتى گشتى و خانەنشىنكردنىان لەكاتى تەواوكردنى خزمەتتى ياساى، يان پەككەوتن و نەخۆشى سەختدا.

۲۱. چاودىرىكردنى زىندانىيەكان و سەرلەنۆئ ئامادەكردنەۋەيان بۆ ھاتنەۋە ناو كۆمەلگا، ھەرۋەھا كوردنەۋەي خول و دەرفەتتى كارى شىاو لەناو زىندانەكاندا.

۲۲. ھەولدان بۆ كوردنەۋەي خانەي بەسالچووان و منالانى بىسەرپەرشت.

۲۳. ھەولدان بۆ نەھىشتنى دىاردەي سواكردن و ھاندانىان بۆ كاركردن و بەرگرتن لە كاركردن بە منالان.

۲۴. ھەولدان بۆ كوردنەۋەي دايەنگاي شىاوو پىشكەوتوو لە شوپنە جىاجىياكاندا، كە لەگەل بارى داراىي خىزانەكاندا بگونجىت.

۲۵. چاودىرىي و بەدواداچوون بۆ ھىنانەكايەو بەرپۆمبەردنى سەرچەم كاروبارەكانى دىكەي تايبەتمەند بە لىژنەكە.

پىنچەم : لیژنەى کارگىرپى و دارایی و کشتوكال:

کارهکانى ئەم لیژنەیه چاودىرپى و بەدواداچوونە بۆ بوارهکانى کارگىرپى و دارایی و کشتوكال له سنوورى دەسهلاتى ئەنجومەندا.

۱. چاودىرپىکردن و بايهخدان به بانکە حکومى و تايبەتەکان و دروستکردنى پهيوەندییهكى شياوو متمانهدار له نيوان خەلک و پارمەدارو بانکەکاندا.

۲. هەولدان بۆ کەمکردنەوهى رۆتین و کاراترکردنى کاروبارى رۆژانهى هاوولاتیان له دامودەزگاکاندا و پهپرەوکردنى سیستمى ئەلکترۆنى.

۳. بەدواداچوونى سەرجهم ئیشوکارى بەشەکانى (ژمىرپارى و کارگىرپى و وردبىنى و لیژنەکانى کرىن و گریبەست و نرخاندن و خەملاندن) له هەموو فەرمانگەکاندا.

۴. هەماهەنگى لهگەڵ دیوانى چاودىرپى دارایی لهسەر ئەو بابەتانهى پهيوەندییدارن به بودجهى پارىژگا و ئەنجومەن.

۵. کارکردن بۆ پهپرەوکردنى سیستمى بەرپۆمبەردنى کوالىتتى (نظام إدارة الجودة - ISO)، بۆ بەرەوپێشبردنى ئىدارەو نەهیشتنى گەندەلى.

۶. بینى سەرجهم ئەو بابەتانهى پهيوەندیى بەبودجهى گشتى پارىژگا و ژمىرەو خەرجیه کۆتاییهکان (الحسابات الختامية) موه ههیه، هەرۆها پێشکەشکردنى راپۆرتى تايبەت بهم بواره به ئەنجومەن.

۷. چاودىرىيىكىردنى بارى ژيانى ھاوولاتيان و پىشكەشكىردنى راپوئىژو پىرۇژەي تايىبەت سەبارەت بەبەرزكىردنەوھى ئاستى ئابوورى پارىژگا.

۸. چاودىرىيىكىردنى بازار لە پرووى نرخ و كوالتىتى كالكانەوھ، ھەرەھا چاودىرىيى نرخى بەكىردان و خزمەتگوزارىي گىشتى رىوشوئىنە جىاجىكان.

۹. پىشكەشكىردنى پىرۇژە بۇ چارەسەركردنى ھەر رووداويكى كىتوپرى.

۱۰. دەستنىشانكىردنى ھۆكارى دابەزىنى ئاستى ئابوورى پارىژگاكو پىشكەشكىردنى پىرۇژەي تايىبەت بە بەرزكىردنەوھى ئابوورى دانىشتوانى سنوورەكو بەراوردكىردنى داھاتى سالانە.

۱۱. چاودىرىيىكىردنى برى ئەو پارانەي كە وەك باج و رسومات و داھات بەھەموو شىوھكانىەوھ لەسەر ھاوولاتيان و بازىگانان دادەنرىن و چۆنىتىي سەرفكىردنىان لەلایەن فەرمانگەكانى سەر بە پارىژگا.

۱۲. چاودىرىيىكىردنى پىژەي بىكارىي لە پارىژگاداو دارىشتنى پىلاننىك بەمەبەستى كەمكىردنەوھى بىكارىي.

۱۳. چاودىرىيىكىردنى پىرۇژەكانى كەرتى تايىبەت بەجۆرىك خزمەت بە بەرزكىردنەوھى ئاستى ئابوورى و كەمكىردنەوھى بىكارى بىكات.

۱۴. پش‌تګیریی‌کردنی که‌رته‌کانی (کشتوکال، پیشه‌سازیی، گه‌شتوګوزار) بو‌ئوه‌وی پارټیزګا داهاتیکی تایبه‌تی ځوی مسوګه‌ر بکات له‌کاتی هه‌ر قه‌یرانیکی ئابوری و‌ته‌نھا پش‌ت به‌یه‌ک سه‌رچاوه‌ی داهات نه‌به‌ستریټ، هه‌روه‌ها دوورکه‌وته‌نوه‌ له ئابوری یه‌ک جه‌مسه‌رو دروستکردنی هه‌لی کار بو‌هاوولاتیان.
۱۵. ئاماده‌کردنی پرژوه‌ی بودجه‌ی سالانه‌ی نه‌نجومه‌نی پارټیزګا.
۱۶. چاودیږیی‌کردن له‌سه‌رجه‌م فه‌رمانګه‌کاندا بو‌که‌م‌کردنه‌وه‌ی رڼوتین، هه‌روه‌ها په‌یره‌وکردنی سسیټمی نه‌لک‌ترڼیی له‌سه‌رجه‌م فه‌رمانګه‌کاندا.
۱۷. هه‌ولدان بو‌چه‌سپاندنی بودجه‌ی پیویست له‌هه‌ر پرژوه‌یه‌ک بو‌ئاماده‌کردنی دیزاین و‌ئاماده‌کردنی پرڅپڅه‌ل.
۱۸. چاودیږیی ریڅخستنی بازار له‌گه‌ل لیژنه په‌یه‌وندیداره‌کاندا.
۱۹. چاودیږیی و‌به‌دواداچونی کاروباری کشتوکالی و‌ئاودیږیی و‌په‌ره‌پیدانیان له‌سنووری پارټیزګادا.
۲۰. به‌دواداچونی کاروباری گونده‌کان و‌گه‌شه‌پیدانیان و‌کارکردن بو‌به‌رزکردنه‌وه‌ی ئاستی بژیوی جووتیاران و‌گوندنشینان.
۲۱. چاودیږیی به‌دواداچوونی کاروباری سامانی ئاژه‌ل و‌په‌له‌وه‌رو ماسی، هه‌روه‌ها چاودیږیی په‌ره‌پیدانی دروستی سامانی ئاژه‌ل و‌کاروباری پزیشکی قیټیرنه‌ری.

۲۲. ھەولدان بۆدابينکردنى ئامىر و كەرەستە و پىداوويستىيە كشتوكائىيەكان و چاودىيرى دابەشكردنيان.
۲۳. سەرپەرشتىي راستەوخۆى رۈوبەرۈويونەوھى كارەسات و رۈوداۋە زىانبەخشەكان بەكشتوكال ودارستان بە ھۆى ھۆكارو ئامىر و كەرەستە زمىنىي و ھەوايىەكان و قەرەبووكردەنەوھى جووتياران.
۲۴. چاودىيرىيكردن و كاركردن بۆدابەشكردنى بەشە ئاوى ئاودىيرى بەدانانى پلانى گونجاۋ و دروستكردنى كەنال و جۆگە و ھەرھۆكارىكى دىكە كەپىگە لە بەفەرچوونى ئاوى ئاودىيرى دەگرىت.
۲۵. ھەولدان بۆ دروستكردنى كارگەي پىشەسازىي كشتوكائى و لە قوتوونانى پىويست بەپىي تايبەتمەندى ناۋچەكان.
۲۶. پىشنىياز بۆ بەستنى سەينار و كۆنفرانسى كشتوكائى و چاودىيرىيكردى بىرپارەكانى.
۲۷. ھاندان و پالپىشتىي بەرۈبوومى ناوخۆىي و رەخساندى دەرفەت بە مەبەستى ساغكردەنەوھ و ھەناردەكردى.
۲۸. كاركردن بۆ كىردنەوھى سايلىۋ لەناۋچەكاندا بەگوپرەي پىويست.
۲۹. رىكخستنى بەكارھىننى ئاوى ژىر زەوى و زى و كارىزو ئەستىلەكانو،، كاركردن بۆ دروستكردنى بەنداۋ لەشۈينە گونجاۋەكانداۋ چاودىيرىيكردى ئاوى ھەنگىراۋو كۆكراۋە بەشۈيەكى دروست.

۳۰. کارکردن بۆ ڕێگەگرتن لە داگیرکردن و خراب بەکارهێنانی زەوییه کشتوکاڵییهکان و لابردنی زیاده‌پوهیی له‌سه‌ریان، هه‌روه‌ها ئیکۆلۆجیه‌وه‌ی زانستی پێویست له‌سه‌ر زەوییه کشتوکاڵییه‌کان بکری‌ت و به‌پێی تایبه‌تمه‌ندیان په‌ریانپێبدری‌ت.

۳۱. به‌رگریکردن له‌مافی جووتیاران به‌پێی یاسا و ڕێنمایه‌کان و هه‌ولدان بۆ کاراترکردنی بانک و قه‌ززی کشتوکاڵی.

۳۲. چاودێری و به‌دواداچوون بۆ هێنانه‌کایه‌و به‌رپه‌بردنی سه‌رجه‌م کاروباره‌کانی دیکه‌ی تایبه‌تمه‌ند به‌ لیژنه‌که‌.

شه‌شه‌م : لیژنه‌ی پێشه‌سازی و وزه‌:

کاره‌کانی ئەم لیژنه‌یه‌ چاودێری و به‌دواداچونه‌ بۆ به‌شه‌کانی وزه‌ له‌ سامانی سروشتی و پێشه‌سازی و بازرگانی.

۱. چاودێری و سه‌رپه‌رشتی سیاسه‌تی نه‌وت و به‌ره‌مه‌ نه‌وتیه‌کان و سامانه‌ سروشتیه‌کان و وزه‌ له‌ سنوری ده‌سته‌لاتی ئەنجومه‌ن به‌ هاوکاری لایه‌نی په‌یوه‌ندیدار.

۲. چاودێری زانیارییه‌ ژمێریارییه‌کان له‌ هاورده‌و هه‌ناردی نه‌وت و غاز و سامانه‌ سروشتیه‌کان.

۳. پێشکه‌شکردنی پرۆژه‌ یاسای گونجاو بۆ سنووردانان له‌ به‌فیرۆدانی سامانی نه‌وت و سامانه‌ سروشتیه‌کانی دیکه‌و کایه‌ بازرگانیه‌کان.

۴. چاودىيرى دامەزراوۈ نەوتىيەكان و پىرۆژەكانى پەيوەندىدار بە سامانە سىروشتىيەكان و پىرۆژەكانى بەرھەمھىننى وزى كارەبا و پىشەسازى و بازىرگانى.
۵. چاودىيرىكىردنى ئەو كۆمپانىيانىانەى كارى دەرھىننى سامانى سىروشتى و وزە دەكەن ئە سنوورى پارىژگادا.
۶. بەدواداچون و چاودىيرى ئەو بىرە پارانەى ئە پىرۆ دۆلارى نەوت و غاز دەستدەكەون.
۷. ھەولدىان بۆ دامەزىراندنى شارى پىشەسازى و بازىرگانى ھاوچەرخ، لەسەر بنەما ئەندازىيى و ھونەرىيى و ژىنگەيىيەكان بەپىيى تايىبەتمەندىيى و سىروشتى ناوچەكە.
۸. كاركىردن بۆ دانانى نوپنەرى پارىژگاي سلىمانى ئە لىژنەى بالاي نەوت و گاز ئە ئەنجومەنى وەزىران وەك پارىژگايەك كەنەوتى لىدەردەھىنرىت.
۹. كاركىردن بۆ دامەزىراندنى كارگە ئە بوارى پىشەسازىيە گۆراوۈەكان بەتايىبەتى لەبوارى پىرۆكىمىيائىيەكان، وەك كارگەى نايلىۇن و بۆياخ و پەينى كىمىيائىيە (PVC) ئەو ناوچانەى نەوتى تىدايە ئە سنوورى پارىژگادا.
۱۰. كاركىردن بۆ دامەزىراندنى كارگەى قىر ئە چەند ناوچەيەكى سنوورى پارىژگادا.

۱۱. بەمەبەستى فراوانکردنى پىشەسازىيە ناوخۇيىيەكان لەپارىژگادا ھەولبدرىت بودجەى پرۆژە پىشەسازىيەكان بەرپىژەى گونجاو زيادبكرىت.
۱۲. پابەندکردنى كۆمپانىياكان بەپراھىنان و پىگەياندىنى كادىرو كارمەندانى ناوخۇيى ئە ھەموو كەرتەكانى پىشەسازىيە و وزەو بازىرگانىيە و سامانە سىروشتىيەكاندا.
۱۳. كارکردن بۆ فراوانکردن و باشتر رىكخستنى كارى پىشەوهران و ناوچە پىشەسازىيەكان بەپىيى پىومرە جىھانىيەكان.
۱۴. ھاندانى كەرتى تاييەت و سەرمایەگوزارىيە خۇمائىيە ئە ھەموو ئەم بوارانەدا، بەپىيى تاييەتمەندىيە شوىنە جىاجىياكانى پارىژگا.
۱۵. ئەولەويەتى كارکردن و دامەزراندن بەپىيى پىسپۆرىيە بدرىت بە خەلكى ئەو ناوچانەى ئەو پرۆژانەيان تىدايە، بەشەك ئەداهاتى ئەو پرۆژانەيش بۆ خىزمەتگوزارىيە ئەو ناوچانەو پرۆسەى بەرەپىيدانى پارىژگا تەرخانبكرىت.
۱۶. چاودىرىيىکردنى پرۆسەى مۆلەتپىيدان و تەرخانکردنى زەوى و جىيەجىيىکردنى پرۆژەى پىشەسازىيە و وزەو بازىرگانىيە و دامەزرانە نەوتىيەكان.
۱۷. كارکردن لەسەر بنەمايە كوالىتتىيە كۆنترۆل و ژىنگەپارىژىيە ئە تەواوى كەرتە جىاجىياكاندا چاودىرىيىکردنىيان.

١٨. چاودێری و بەدواداچون بۆ هێنانەکایەو بەرپۆهبردنی سەرجهەم کاروبارەکانی دیکەى تاییه‌تمەند بە لیژنەکە.

هەوتەم: لیژنەى رۆشنیى و وەرزش:

کارى ئەم لیژنەیه چاودێری و بەدواداچوونە ئە بوارەکانی (رۆشنیى و هونەر و راگەیانندن و پاراستنى شوینەوار و وەرزش و لاوان).

١. چاودێری و سەرپەرشتیى راستەوخۆى ئەو بلاوکراوه فرمیانهى ئەنجومەن دەریاندهکات.

٢. هەماهنگى ئەگەڵ کەناڵە راگەیانندنە جۆراوجۆره مؤڵەت پیدراوهکان بەمەبهستى بلاوکردنەوهى کاروچالاکییهکانى ئەنجومەن.

٣. هەوڵدان بۆ گێرانهوهى ئەو بیناو شوینە هونەری و کەلتوری و ئەدەبیانهى کە داگیرکراون و تەرخانکردنەوهیان بۆ بوارەکانى خۆیان.

٤. هەوڵدان بۆ دامەزراندنى سەنتەریکی تاییه‌ت بە ئەرشیفى کەلتوری و نەتەوهی.

٥. بایه‌خدان بەکارى دەستى و تەلارسازى کوردی ئە بواری بیناسازى و رستوچین و بوارەکانى دیکەدا.

٦. بایه‌خدان بەبواری چاپ و چاپمەنى و هەوڵدان بۆ ئەوهى سلێمانى بکریته شارى چاپمەنییهکان ئە ئاستى عێراق و هەریمدا.

۷. بايەخدان بە كىتەبخانە گەشتىيەكان و كىتەبخانە قوتابخانەكان و پيشانگاي كىتەب و كىتەبخانە گەرۆكەكان.
۸. ھەولەدان بۆ كەردنەھەي گەلەرى و ھۆلى مۆدىرنى تايبەت بەبوارە ھونەرىي و رۆشنىبىرىيە جىاجىياكان.
۹. ھەولەدان بۆ سازدانى قىستىقائى سالانەي رۆشنىبىرى لە سنورى پارىژگادا.
۱۰. چاودىرىيەكەردنى سىنەماو يانەو پىرۆژە ھونەرىي و ھەرزىيەكان.
۱۱. ھەولەدان بۆ تەرخانكەردنى بودجەيەكى تايبەت بە پەرهەپىدانى رۆشنىبىرىي و ھونەرىي لە پايتەختى رۆشنىبىرىيدا.
۱۲. بىرپاردان لە ناوانى شوئە گەشتىيەكان لەلايەن ئەنجومەنەھە.
۱۳. رىگرتن لە ھاندانى توندوتىژىي و پابەندبەون بە پاراستنى دابونەرىتى رەسەنى كوردىي لە كارە ھونەرىيەكاندا.
۱۴. بايەخدان بە كايە ئەدەبىي و فەرهەنگىيەكانو، ھاندانى كەسانى بەھرمەندى ئەو بوارانە.
۱۵. بايەخدان بە زمان و ئەدەب و كەلتورى رەسەنى كوردىي لە ھەموو چاپكراو و بلاوكراو و رىكلام و تابىلۆكاندا.
۱۶. چاودىرىيە كارى بەشەكانى راگەياندن لە سەرجەم دامەزرەو و فەرمانگەكانى سنورى پارىژگادا.
۱۷. گەرنىگىدان بە رۆشنىبىرىكەردنى زىاترى گروپ و تاكەكان و فەراھەمكەردنى پىداويستىيە جۆرىيەجۆرەكانيان.

۱۸. چاودىرىيى و بەدواداچون بۆكىشەكانى كايەي رۆشنىبىرى بۆ باشترکردنى تەواوى چالاكايە رۆشنىبىرىيەكان. ھەرۈھەا پىشنىيازكردن بۆگرنكىدانى زىاتر بە تەواوى بوارە رۆشنىبىرىيەكان و فەراھەمكردنى پىداويستىەكانيان بەگوپرەي پىويستى سەردەم.

۱۹. بايەخدان بەتوانا و بەھرەي رۆشنىبىرىيى و ھونەرىيى گەنجان و دامەزاندنى دەزگاي پىويست بۆ ئەم مەبەستە.

۲۰. ھەولدان بۆ كوردنەھەي ھۆل و سەنتەرى رۆشنىبىرىيى و ۋەرزىشى لە سەرجەم قەزاو ناحيە و شارەدى و گوندە گەرەكاندا، ھەرۈھەا ھاندانى گروپ و پىكخراۋە ھونەرىيەكان.

۲۱. بايەخدان بە پەيمانگا و ناۋەندەكانى كەلەپورو ئەتتۆگرافيا و ھونەر و رۆژنامەگەرىيى و ئەدەبىياتى رەسەنى كوردىيى.

۲۲. بايەخدان بەھونەرى شىۋەكارىيى و ميوزىك و شانۆ بەتايبەتىش ھونەرى رەسەنى كوردىيى لە سەرجەم قوتابخانەو خويندنگاكاندا.

۲۳. كاركردن بۆدروسىتكردى تەلارىك بەناوى تەلارى شانۆو مۆسىقاۋ ئۆپىراۋ بوارە ئەدەبىيى و رۆشنىبىرىيەكان لە پارىژگاي سلىمانىدا، بەسەرجەم پىداويستىەكانەۋە.

۲۴. ھەولدان بۆ دروسىتكردى چەندىن ستۆدىۋى گەرەي ھاۋچەرخ.

۲۵. پاراستن و بوژاندنەو و بايەخدانى زياتر بە كەلتورو شوئىنەوارە دىرىنەكان و ئاوەدانکردنەوهميان.
۲۶. گرنگيدان بەو مۇزەخانەنى كە هەن، كارکردن بۆ كوردنەوى مۇزەخانەنى تايبەت لە شار و شارۆچكەكاندا.
۲۷. هاندان و پيشنيازکردن بۆ پاداشتکردنى ئەو كەسانەنى كە شوئىنەوارى كەلتورى نەتەوهمى دەگىرنەو بۆ حكومەت.
۲۸. هەولندان بۆ دروستکردنى شارى وەرزشى لە شارە گەورەكاندا، كۆمەلگاي وەرزشى لە سەرجم قەزا و ناحيەكاندا، كوردنەوى گۆرەپانى وەرزشى لە لادىكاندا و كوردنەوى شوئىنى يارىکردن بۆ منالان لە گەرەكەكاندا، هەروەها نوئىكوردنەوى ئەوانەنى پىويستيان بەنوئىكوردنەو هەيە.
۲۹. هەولندان بۆ كوردنەوى سەنتەرو خوئىندنگاي وەرزشى و پيشەيى بۆ فيركردن و راهيئان و هاندان و پەرەپيدانى لاوان بەپىي تەمەن و رەگەزى خوئيان.
۳۰. بايەخدان بە بوارى وەرزشى كەسانى خاوەن پىداويستى تايبەت و كوردنەوى سەنتەرى راهيئان و وەرزشى تايبەت بوئيان لە سنوورى پارىژگادا.
۳۱. هەولندان بۆ كارکردن بۆ ناردنى يەكەمىنەكان لە بوارە جياجياكانى وەرزشدا بۆ دەرەوى و لات بەمەبەستى گەشەپيدانى تواناكانيان.

۳۲. به‌دواداچون بۆ گه‌روگه‌رفتی یانه‌و بنکه‌ وه‌رزشییه‌کان و ته‌یه‌ میلییه‌کان و سه‌نه‌ته‌ره‌کانی لاوان و شوینه‌ وه‌رزشییه‌کان و چاودێریکردنیان و هاوکاریکردنیان به‌مه‌به‌ستی په‌ره‌پێدانی تواناکانیان.

۳۳. چاودێری و به‌دواداچون بۆ هه‌تانه‌کایه‌ و به‌رپه‌وه‌بردنی سه‌ره‌جه‌م کاروباره‌کانی دیکه‌ی تابه‌ته‌مه‌ند به‌ لیژنه‌که‌.

هه‌شتمه‌: لیژنه‌ی په‌روه‌رده‌و ئه‌وقاف:

ئهم لیژنه‌یه‌ کارده‌کات له‌سه‌ر چاودێری و په‌ره‌پێدانی خوێندن و فێرکردن و کاروباری ئاینی.

۱. چاودێری و به‌دواداچونی ئه‌و کاروبارانیه‌ په‌یه‌وه‌ندیان به‌ بواری په‌رومه‌دوه‌ هه‌یه‌ بۆ هه‌موو قۆناغ و به‌رنامه‌کانیان به‌ خوێندنگا حکومی و تابه‌ته‌ی و ئه‌هلپه‌یه‌کانیشه‌وه‌.

۲. هاوکاری له‌گه‌ڵ دامه‌زراوه‌ په‌رومه‌دیه‌کان و پێکخراوه‌کان بۆ به‌رزکردنه‌وه‌ی ئاستی مامۆستایان و کادیرانی په‌رومه‌دیه‌ی.

۳. هه‌وڵدان بۆ چه‌سپاندنی خوێندنی بنه‌رته‌ی وه‌ک مه‌رح بۆ هه‌موو خوێندکاران و... په‌ره‌پێدانی خوێندنی(الزامی).

۴. بایه‌خدانی زیاتر به‌ خوێندن و قوتابخانه‌ و خوێندنگای قه‌زا و ناحیه‌ و گونده‌کان.

۵. به‌رگریکردن له‌ مافی مامۆستا و خوێندکار به‌پێی ئه‌و بنه‌مایانه‌ی که‌یاسا دیاریکردوون.

۶. دوور خستنهوى دەستى حىزب له كاروبارى پەرومردە و قەدەغەکردنى كارى حزى له خویندنگاگاندا.
۷. هەولدان بۆ دروستکردنى باخچەى ساوايان و قوتابخانە و خویندنگا له هەموو ناوچەکان بەپى پىووست، هەروەها کارکردن بۆ کۆتايى هینان بە (سى دەوامى) له رىگەى زیادکردنى بینای قوتابخانە و خویندنگاوه.
۸. هەولدان بۆ کردنهوى هۆلى و مرزشى و کافترياو هۆلى کۆمپيوتهرو تاقىگە و کتیبخانە و مەلەوانگە و باخچە لەسەرجهەم قوتابخانە و خویندنگاگاندا.
۹. هاندانى دەزگا پەرومردەبىهکان بۆ پەپرەموکردنى پسپۆریتى لهوتنهوى وانەکان و بەرزکردنهوى تواناو شارمزاى مامۆستايان، رەخساندى هەل بۆ ئەو مامۆستايانەى دەبەناویت درىژرە بەخویندن بدەن.
۱۰. هەولدان بۆ نەهیشتنى جىاوازى له نیوان خویندنگا حکومى و ئەهلییهکاندا و پەپرەپىدانى زیاترى خویندنگا حکومىیهکان.
۱۱. هەولدان بۆ دامەزراندنى توێژرانى کۆمەلایهتیی و دەرونى بۆ سەرجهەم قوتابخانە و خویندنگاگان.
۱۲. هەولدان بۆ دروستکردنى پەيوەندى دروست لەنیوان مامۆستا و خویندکاردا و بەستنى کۆر و سىمینار و کۆبونەوى سالانە لەو بارهیهوه.

۱۳. گرنگيدان وچاودىيرىي و بەدواداچونى كاروبارى ئاينىي و مزگەوت و شوينەكانى پەرسىتن و مامۇستايانى ئاينىي و بۇنە ئىسلامىيەكان و ھۆلى پەرسەكان.
۱۴. گرنگيدان بەخوئندنگا ئاينىيەكان وچالاككردنيان.
۱۵. دروستكردنى پەيوەندىي ئەگەل كۆمەلە و رېكخراوه مەدەنىيە ئاينىيەكان لە ناومومو دەرەھوى ھەرئىمدا بەمەبەستى سوود وەرگرتن بۇ پەيداكردنى پشتگىرىي بۇ پەرسە نەتەھوييەكان.
۱۶. پىشكەشكردنى پەرۋزەي گونجاو بۇ ھاوكارىيىكردنى پىيوستى سەرجمە ئاين وئاينزاكانى سنورى پارىژگا.
۱۷. دانانى پەرۋزە و بەرنامە بۇ يەكخستنى گوتارى ئاينىي و پىكەھە ژيانى نيوان سەرجمە ئاينەكان.
۱۸. بەستنى كۆرۈ سىمىنارو كۆبونەھە و وۇرك شۆپى تايبەت بەھۇشيارىي گشتىي بۇ دووركەوتنەھە لە بىرى توندوتىژىي و خورافىيات.
۱۹. دىيارىكردنى بودجەيەكى سالانە لەبودجەي پارىژگا بۇ نويكردنەھەي شوينە ئاينىيەكان.
۲۰. چاودىيرىي و بەدواداچونى كاروبارى فەرمانگەكانى ئەوقافى سنورى پارىژگا.

۲۱. ھاۋا ئاھەنگىگىردن ئەگەل دىمىزگا ناوخۆىيە ئايىنىيەكان و رېكخراۋى يەككىتى زاناىانى ئايىنى ئىسلامى بۆ زىاتر خىزمەتكىردنى مامۇستايانى ئايىنى.
۲۲. گىرنگىدان بە گەشتوگوزارى شوپنە ئايىنىيەكان و مىزگەوت و شوپنەكانى پەرىستىن و شوپنەھوارە ئايىنىيەكان.
۲۳. ھەۋلدىن بۆ كىردنەھەى ھۆلى پىرسەى ژنان ھاۋشان ئەگەل ھۆلى پىرسەى پىياۋان.
۲۴. چاۋدىرىى و بەدۋاداچون بۆ ھىئانەكايەو بەرپوھەردنى سەرجەم كاروبارەكانى دىكەى تايىيەتمەند بە لىژنەكە.

نۆيەم : لىژنەى شەھىدان ، ناوخۆ ، پەيوەندىيەكان:

- كارەكانى ئەم لىژنەيە چاۋدىرىى و بەدۋاداچونە ئەسەر كاروبارى شەھىدان و ناوخۆ و پەيوەندىيەكان.
۱. ھەۋلدىن بۆ كىردنەھەى سەنتەر و نەخۇشخانەى تايىيەت بە كەسوكارى شەھىدان و چارەسەركىردىيان ئە ناوموۋە و دەرەھەى ھەرىم.
۲. ھەۋلدىن بۆ ئاۋەدانكىردنەھەى ئەو ناۋچانەى بەرشاللاۋەكانى ئەنزال كەۋتون بەپلانلىكى ستراتىژىى ئابورىى و كۆمەلايەتىى، بۆ سەرلەنۆى بوزاندنەھەيان.
۳. ئەۋلەۋىيەت بىدىتە كەسى (پلە يەك)ى خىزانى شەھىدان لەپروۋى دامەززاندىن و ماف و ئىمىتيازاتەۋە، ھەروھە بەرپىكىردنى

كاروبارەكانيان بەشىپۆمىيەكى دادپەرورمانە لە نىوان كەسوكارى شەھىداندا.

۴. ھەولدان بۆ دابىنكردنى يەكەى نىشتەجىببون بۆيان.

۵. ھەولدان بۆ كوردنەوى مۆزەخانەى تايبەت بە شەھىدان و ئەنفالكاراوان و قوربانىانى كىمىايىباران و جىنۆسايد.

۶. گفتوگۆكردن لەپلانى ئاسايشى سنورەكە كە لەلايەن لىژنەى ئاسايشى بالآوہ پىشكەشەدەكرىت، بەمەبەستى پەسەندكردنى.

۷. چاودىرىي پلانى ئاسايشى پارىژگا لەسەرجم يەكە ئىدارىيەكانى سنورى پارىژگادا، لەدواى پەسەندكردنى لەلايەن ئەنجومەنەوہ.

۸. چاودىرىي كوردنى بارودۆخى ئاسايش لەپارىژگادا بە ھەماھەنگىي لەگەل دەزگا تايبەتمەندەكان، راپۆرتى پىويست لەو بارمە بخرىتە بەردەم ئەنجومەن.

۹. چاودىرىي كارى دەزگاكانى ئاسايش و پۆلىس و بەرگرىي شارستانىي لەئەفسەر و كارمەندانىان لەپارىژگادا.

۱۰. پەسەندكردنى پىشنىياز بۆكردنەوہ يان ھەلۆشاندنەوہى بنكەكانى پۆلىس و بازگەكان، بازگەكان بەشىپۆمىيەكى نوئى بنىاتبىرنەوہو سىماى جوانىي ھەرىم نىشانى ھاوولاتىيان و گەشتىاران و مىوانان بەدن.

۱۱. چارەسەرکردن و بەدواداچون و گۆیگرتن لە سەرنج و گەرفت و داواکاریی کارمەندانی پۆلیس و ئاسایش و بەرگریی شارستانی.
۱۲. هاندانی زیاتری ژنان بۆ بەشداریکردن و کارکردنیان لەم کەرتانەدا.
۱۳. قەدەغەکردنی هەموو رێکخستنیکی حیزبی لەناو ئەم کەرتانەدا لە کاتی دەوامیی فەرمیداو رێگرتن لەووی فەرمانگەکانیان بۆ کاروباری حیزبی بەکاربەئێریت.
۱۴. چاودێریکردنی گرتووخانەکان.
۱۵. هەوڵدان بۆ راهێنان و پەرەپێدانی زیاتری پلەدارو کارمەندانی ئەم کەرتانە لە ناوومو دەرەوی هەریئەدا. هەرودها هەوڵدان بۆ دابینکردنی کەلۆپەلی مۆدێرن بۆ خێراترکردن و باشترکردنی کارو چالاکییەکانیان.
۱۶. بەدواداچونی کاروباری ئەندامان لە دامودەزگا و دامەزرادە حکومیەکاندا.
۱۷. کارکردن بۆ پەرەپێدانی تواناکانی ئەندامان بەسوود وەرگرتن لەرێکخراوە ناوۆیی و نیودەوڵەتییهکان، بەپێی پـیـۆـرـی و ئەزموونی ئەندامان و تایبەتمەندیی لیژنە هەمیشەییەکانی ئەنجومەن.

۱۸. گرنگیدان بەدروستکردنى پەيوەندىی توندوتۆل و ھاوسەنگ لەگەل ئەنجومەنى پارىژگاگانى ھەريىمى كوردستان و عىراق لەسەر بنەماى پاراستنى ھاوسەنگى و پىژگرتنى بەرامبەر.
۱۹. گرنگیدان بەپراگرتنى پەيوەندىی ئەنجومەن لەگەل ھەرسى سەرۆكايەتەكەى ھەريىم و وەزارتەكان و دامودەزگا حكومىەكانى ھەريىم و لاىەنە سىياسىەكاندا.
۲۰. گرنگیدان بە پەيوەندىی دۆستانە لەگەل پىكخراوہ ناوخۆیى و نىودەموڵتەيكەگانى كە لە عىراق و كوردستاندا كاردەكەن.
۲۱. فەراھەمکردنى دەرفەتى كارکردن بۆ پىكخراوہ مەدەنىەكان و پىشنىيازکردن بۆ پىشكەشکردنى ھاوكارىی بۆيان لەكاتى پىويستدا.
۲۲. پىكخستنى ئامادەبوونى چاودىران (ھاوولاتیان، پراگەياندن، پىكخراوہ ناحكومىەكان).
۲۳. ھەماھەنگى لەگەل لیژنەكانى ئەنجومەن و ئەنجومەنى پارىژگاگانى دىكەى ھەريىم بۆ بەستنى كۆنفرانس و سەمینار و ۆركشۆپ و دىبەیت و كۆبونەوہى جەماوہرىی.
۲۴. كارکردن لەسەر پاراستنى مافى مرۆف و بەرگىی لیكردنى و ھەولەدان لەپىنناو ئاگادارىبوون لە بەندەكانى چارنامەى گەردونىی مافەكانى مرۆف و ياسا و بەلیننامە نىودەموڵتەيكەگان و ھاوئاھەنگى لەگەل لاىەنە پەيوەندىدارەكان.

۲۵. کارکردن لەسەر بەدواداچوونى گىراو و دەستبەسەرەکان و راگوئىزراوەکان و بەتەنگەو و چوونى مافە تايبەتییەکانیان ھەر وھا ھاوئاهەنگى ئەگەڵ لایەنى پەيوەندىداردا.
۲۶. دروستکردنى پەيوەندى ئەگەڵ رېكخراوە مەدەنیەکان و رېكخراوە نۆدەوئەتیە تايبەتمەندەکان بەمەبەستى پەرەپىدان و پاراستنى مافەکانى مرۆف.
۲۷. ھەوئەدان بۆ دروستکردنى كەمپى تايبەت بەئاوارەکان و دابىنکردنى پىداوئىستىەکان بەجۆرێك كاریگەرى لەسەر سروشى دیموگرافى ناوچەکان نەپیت و نەپیتە ھۆى خرابوونى ئاسایشى كۆمەلایەتى.
۲۸. چاودىریکردنى ئەو كۆمەك و ھاوکارىیانەى پىشكەش بە ئاوارەو پەناھەندەو راگوئىزراوەکان دەكرىن.
۲۹. بەدواداچوونى ھەر پىشیلكارىیەك كە دەرھەق بە مافەکانى مرۆف دەكرىن لە سنوورى پارتىزگادا.
۳۰. ھەوئەدان بۆ دابىنکردنى گەنجینەو شوینى پىویست بە پىداوئىستى مرۆیى بۆ كاتى كارەساتە سروشى و مرۆیەکان بە ھەماھەنگى ئەگەڵ لایەنە پەيوەندىدارەکاندا.
۳۱. چاودىرى و بەدواداچون بۆ ھینانەكایەو بەرپۆھەردنى سەرچەم كاروبارەکانى دىكەى تايبەتمەند بە لیژنەكە.

ب- لىژنە كاتىبەكان:

ھەرلىژنەيەكى دىكەيە كە ئەنجومەن بەپىۋىستى بزائىت و تايىبەت بىت بە بوارى كىشە ئە ناكاوەكان و رووداوه كتوپرەكان وەك: كارەساتە سروشتىەكان و دەستكردەكان، ئەمەش لەپىگەى دروستكردى لىژنەى كاتىبەوہ.

ماددەى (۳۲):

لىژنەكان: لەكاتى پىكەينانى لىژنە ھەمىشەيەكان پەچاوى وىست و تايبەتمەندىى و پسپۆرى ئەندامان دەكرىت.

ماددەى (۳۳):

ھەرلىژنەيەكى ھەمىشەيى ئەنجومەن لەكۆمەلىك ئەندام پىكدىت كە ژمارەيان لە (۳) ئەندام كەمتر نەبىت، پىۋىستە ئەنجومەن دەنگى لەسەرىدات و بەزۆرىنەى دەنگ لىژنەكان پەسەند دەكرىن.

ماددەى (۳۴):

يەكەم: پىۋىستە ھەر ئەندامىك خۆى بۆ دوو لىژنەى ھەمىشەيى پالىۋىت.

دووم: سەرۆكى لىژنەى ھەمىشەى خۇى تەرخان دەكات بۇ كارەكانى لىژنەكەى و نابىتە ئەندام لە ھىچ لىژنەىكەى دىكەدا.

سلىم: دەستەى سەرۆكايەتى ناوى پالىئوراوان دەخەنەرەو كەخۇيان پالائوتووە بۇ لىژنەكان و ئەنجومەن دەنگيان لەسەر دەدات، ھەر پالىئوراوىك دەنگى زۇرىنەى بەدەستەيئنا بەبراوە دادەنرەت.

چوارەم: لىژنەكان لەسەر بىرارى سەرۆك لىژنە كۆدەبنەووە و لە رىگەى بىراردەرى لىژنەووە ئەندامەكانى بانگەيشتى كۆبونەووەى لىژنەكە دەكرەت.

پىنجەم: لە كاتى ئامادەنەبوونى بىراردەر، سەرۆك ئەندامىكى لىژنە رادەسپىرەت بۇ راپەراندنى كارەكان لەو كۆبونەووەىدا، بىرارەكانىش بە زۇرىنە دەبەت.

ماددەى (۳۵):

يەكەم: لىژنە بۇى ھەىە بانگەيشتى ھەر ئەندامىك لە ئەندامانى ئەنجومەن بكات بۇ دەربرىنى بۆچوونى لەو بابەتانەى خراوەتە بەردەمى و بەبى ئەوەى مافى دەنگدانى ھەبەت و، بۇى ھەىە بانگەيشتى ھەر فەرمانبەرىكى حكومى و ناحكومى يان شارەزا يان تايبەتمەند بكات بە ئاگادارى بەرپرسەكەى بۇ وەرگرتنى بىروبوچوونيان.

دووم: ھەموو ئەندامىكى ئەنجومەن مافى ئەوھى ھەيە لە كۆبوونەوھەكانى ھەر لىژنەيەك ئامادەبىت بە پەزمامەندىي سەرۆكى لىژنەو بۆي ھەيە بۆچوونى خۆي لەسەر بابەتەكان بدات بەبى ئەوھى مافى دەنگدانى ھەبىت.

سىيەم: دواي ئەوھى ئەركەكانى خۆي تەواو دەكات پاپورتى لىژنە دەنووسىت، گەر پىويستى كرد ئەوا سەرۆكايەتى ئەنجومەن بابەتەكان بە ھەموو بەئگەنامەكانىھە پەوانەي لىژنەي تايبەتمەند دەكات بۆ لىتويژنەوھيان و گفتوگۆ لەسەرکردنەيان و ئامادەکردنى راسپاردەي پىويست لەبارەيانەوھ.

چوارەم: لەكاتى ئامادەنەبوونى فەرمانبەرى بانگەيشتىكر او بەبى پاساوى پەوا رىكارى ياسايى و ئىدارى بەرامبەر دەگىرىتەبەر. **پىنجەم:** پىويستە پىشنىياز و برىارەكانى ھەر لىژنەيەك ناوو واژۆي ئەندامانى ئامادەبووي لىژنەكەي لەسەر بىت.

شەشەم: ھەر ئەندامىكى ئەنجومەن مافى ئەوھى ھەيە ياداشت و پەرۆزە بەرز بكاتەوھ بۆ سەرۆكايەتى ئەنجومەن بەبى ئەوھى بگەرىتەوھ بۆ لىژنەكەي خۆي، بەلام بەناوي تايبەتى خۆيەوھ وەك ئەندامى لىژنە.

ھەوتەم: لەكاتى بەشدارىکردنى دەستەي سەرۆكايەتى لە كۆبوونەوھى لىژنەكان تايبەتمەندىي ئىدارى و ئەرك و دەسلالات و مافى لىژنەكان پارىژراو دەبىت.

ماددەى (۳۶):

يەكەم: ھەر لىژنەيەكى ھەمىشەيى مافى پىشنىيازكردنى رېنمايى ياساى تايبەت بەپسپۆرپىيەكەى ھەيە بە گۆيرەى ئەو رېكارانەى ئەم بەپرەوودا ديارىكراون.

دووم: لىژنەكان پاسپاردە و پاپۆرتەكانيان بەزۆرىنەى سادە ومردەگرن.

سلىيەم: لىژنەكان پاسپاردە ومرگىراوودەكان بۆجىگىرى سەرۆكى ئەنجومەن بەرزدەكەنەو ئەوئىش لە رېگەى خۆيەو بە سەرۆكى ئەنجومەنى بەرزدەكاتەو .

چوارەم: دەكرىت لەنىوان دوو لىژنە يان زياتردا كۆبوونەو رېكبخرىت، ھەرودەها لەنىوان لىژنە ھەمىشەيى و كاتىيەكان بۆ ومرگرتنى سەرنجى يەكدى ئەو بابەتانەى پىويست دەكات، ئەو كاتەدا بەتەمەنترىن سەرۆكى ئەو دوو لىژنەيە، سەرىپەرشتى كۆبوونەو بە دەكات بە ھەمان شىو سەبارەت بە جىگر و بىرپاردەرىش.

پىنجەم: لىژنەكان لە رېگەى دەستەى سەرۆكايەتەو داوا لە لايەنى فەرمىى و نافەرمىى دەكەن بۆ ومرگرتنى داتاو زانىارى و ھەر بەلگەيەك پىويست بىت.

شەشەم: سەرەم لىژنەكان پىويستە چاودىرىى و بەدواداچوونى پاراستنى ھاوسەنگى لەنىوان خۆيان و لىژنەكانىدىكەدا، ھەرودەها لايەنە فەرمىى و نافەرمىيەكان لەسنورى دەسەلاتى

ئەنجومەن بىكەن ئەلايەنى پىادەكەرنى دەسەلاتى ياسايى و پىسپۆرىتتەنەو.

ھەتتەم: سەرھەم لىژنە ھەمىشەيىھەكان بە پلان و بەرنامەى كارو رۇژۇمىرېكى سالانەى تايبەت بە خۇيان پابەند دەبن كە ئەو كاروبارانەى ئە ماوەى سى مانگدا دەيكەن بە پشتبەستن بە شەرەزايى ئەم پەپرەوئەدا ھاتووە كار لەسەر نوپكردنەوئە دەكەن. ھەتتەم: لىژنە ھەمىشەيىھەكان كۆنۇوسى دانىشتنەكان و راپۇرتەكانىان مانگانە بۇ جىگىرى سەرۇكى ئەنجومەن پىشكەش دەكەن بە شىوئەيەك ئە كۆبوونەوئەيەك كەمتر نەبىت ئە مانگىكا.

نۇيەم: لىژنەكان مافىان ھەيە ئە رېگەى جىگىرى سەرۇكى ئەنجومەنەوئە داوا ئە فەرمانگە فەرمىى و رېكخراوئە جەماوئەرىى و پىشەيىھەكان بىكەن كەوا ئەو زانىارىيانەى پىئويستە بۇ باسكردنى ئەو بابەتانەى خراونەتە پوو پىشكەشيان بىكات بەرپىكارى ئىدارىى.

دەيەم: ئەگەر ئەو لايەنانەى كە لەسەرەوئە باسكەران ئامادەنەبوون بە پىدانى زانىارى داواكارو بە لىژنەكان ئەو كاتە لەرپىگەى سەرۇكى ئەنجومەنەوئە لايەنى پەيوئەندىدارى لىئاگاداردەكرىتەوئە و ئەنجومەن ھەئويستەى جىدىى ئە سەردەكات و بە پىشپىلكارىى ھەژمار دەكرىت.

ماددەى (۳۷):

يەكەم: سەرۆك ھەموو سكالو پەرۆژەو پىشنىيازو داوايەك بەسەرجمە دۆكۆمىنت و پاشكۆكانىھو پەوانەى لىژنەكان دەكات بۆ توپىژىنەھو و... پىئويستە لىژنەكان ھەموو ئەو بابەتانەى كە دەبىرنە لايان بەپىي پۇژى گەيشتىيان پىزىبەندىيان بۆ بكن و ۋەلامەكانىيان بە راپۆرت پىشكەشى جىگىرى سەرۆكى ئەنجومەن دەكەن بۆ ئەۋەى بىخاتە بەردەم سەرۆكى ئەنجومەن، دواتر بخىرتە بەردەم ئەنجومەن بۆ بىپاردان.

دوۋھەم: لىژنە كۆنۋوسى دانىشتنەكان رىكدەخات، كات و شوپن و ناوى ئەندامە ئامادىبوو و ئامادەنەبووھەكان و ئەو گىفتوگۆيانەى تىايدا ئەنجامدەدرىن جىگىردەكات و... بىپارەكانى بە زۆرىنە دەردەكات و لە كاتى يەكسانبوونى دەنگەكاندا ئەو لايەنە پەسەند دەكرىت كە دەنگى سەرۆكى لىژنەى لەگەلدايە.

سپىيەم: لىژنەكان خۇيان كات و شوپنى كۆبونەھو دىارىدەكەن و كاروبارى خۇيان بە پىي تايىبەتمەندى ئىشەكانىيان رىكدەخەن. چوارەم: ئەگەر لىژنە بەبى پاساوى گونجاو نەيتوانى ئەركەكانى خۇى جىبەجىپىكات، بەپىشنىيازى سەرۆكى ئەنجومەن و بەدەنگى (دوو لە سەر سى) ژمارەى ئەندامانى ئەنجومەن گۆرپانكارى لە پىكھاتەى لىژنەكەدا دەكرىت.

پىنجم: ئەگەر دەرکەوت ھۆي دواكەوتنى بەپىئوچوونى كارەكانى لىژنەيەك كەمتەرخەمىي نواندىنى سەرۆك يان جىگر يان بىرپاردەر يان ھەر ئەندامىكى بوو، ئەوا بە پىشنىيازى (دوو لەسەر سى) ئەندامانى لىژنەكە داوادەكرىت ئەندامىكى دىكە جىگەي بگرىتەوۋە و ئەنجومەن بە زۆرىنە رەھا بىرپارى لەسەر دەدات.

ماددەي (۳۸):

يەكەم: لىژنەي كاتىي دەسلەلاتى دەرختنى راستىيەكانى ھەيە، بو ئەو بابەتانەي پىي راسپىدراوۋە بوى ھەيە راپوئىر بە كەسانى شارەزا بكات و بە راپوئىر لەگەل دەستەي سەرۆكايەتتى خەرجى و كرىي ئىشەكەيان دىارىيىبەكەن، بوى ھەيە بانگەيشتى ھەركەسىك بكات بو گوئىگرتن لە قسەكانى و، مافى ئەوۋەي ھەيە سەيرى ھەموو ئەو بابەتانە بكات كە پەيوەندىدارن بە دۆسىكەوۋە لەسنورى دەسلەلاتەكانى ئەنجومەندا.

دووھەم: لىژنە دواي تەواوكردى كارەكانى، راپوئىر ئەنجام و راسپاردەكانى پىشكەش بە دەستەي سەرۆكايەتتى دەكات.

سىيەم: پىكەيئانى لىژنەي كاتىي كە ئەنجومەن بەپىئويستى بزانيت بەرەزمامەندىي ئەندامان و لەسەر پىشنىيازى دەستەي سەرۆكايەتتى يان ئەندامان دەبىت، يان لەپىي سەرۆكى ئەنجومەنەوۋە دەبىت بەراپوئىر كرىن بە دەستەي سەرۆكايەتتى و سەرۆكى فراكسىئونەكان، لەكاتى پىئويستدا.

ماددەى (۳۹):

بىراردان لە ناو لىژنەكاندا بە زۆرىنەى رەھا دەبىت و ئەو ئەندامانەى پىشنىازى لىژنەكان پەسەندناكەن پابەندن بەوھى تىبىنى خۇيان لەسەر كۆنوووسى لىژنەكان بە راشكاوانە دىارىبەكەن و دواتر ئەنجومەن بۆى ھەيە كۆنوووسەكان پەسەند بكات يان پەسەندى نەكات، لە بارى دووھمدا داوا دەكرىت كە لىژنەكان بە كۆنوووسەكانياندا بچنەو بە پىپى ئەو پىشنىازانەى ئەنجومەن بۇيان ئامادە دەكات، ئەگەر لىژنەكان سوربوون لەسەر بىرارى پىشويان ئەنجومەن بۆى ھەيە بە زۆرىنەى (دوو لەسەر سى) ئەندامانى بىرار لەسەر كۆنوووسى لىژنەكان بدات بەپەسەندكردى يان پەسەندنەكردى.

ماددەى (۴۰):

لىژنە ھەمىشەيەكانى ئەنجومەن بەر لە پىشكەشكردى پىشنىازو پرۆژە ياسا بىراره ناوخۇيەكان دەبىت پابەندن بە رىوشوئىنە ياسايەكان و دانانى بەگوئىرەى ئەم ھەنگاوانە: يەكەم: ئامادەكردى لىستىك لە پرۆژەياسا پىشنىازكراوەكان بە گوئىرەى پىويستىيە كۆمەلايەتيەكانى لە سنورى دەسلەتاتى ئەنجومەن.

دووم: ئامادەكردى پرۆژەياسا يان پەپرەو و يان بىرار بە پشتبەستن بە ئەنجامى راپۆرتى بەدواداچوون كە لەرپىگەى

چەسپاندنى پىئومرەكانى دارىشتنى ياساوپەيرپومو و برپار لە پرووى زمانەوانى و بەھەماھەنگى لە رىڭگەي لىژنەي ياسايى و رىنمايى لايەنى پەيوەندىيدار و بەرزكردنەوى بۆ دەستەي سەرۆكايەتى بۆكارى پىئويست.

ماددەي (٤١):

سەرۆكى ئەنجومەن پىشنىياز و پرۆژە ياساييە لۆكاليى و برپارەكان دەدات بەلىژنەي ياسايى ئەنجومەن بۆ تاوتويكردن و ئامادەكردنى راپۆرت دەربارەي پرۆسەكە بۆ ئەنجومەن كەدەشى ئەنجومەن پەسەندى بكات، يان دواي بخات، يان رەتبيكاتەوه.

ماددەي (٤٢):

دانىشتنى لىژنەكان نەينى دەبن و نابىت جگە لە ئەندامانى و ئەندامانى ئەنجومەن و ئەوانەي وەك راپوئىركاران و شارمزاين كار لە لىژنەكەدا دەكەن، كەسى دىكە ئامادەبىت تەنھا بە رەزامەندىي سەرۆكى لىژنە نەبىت.

ماددەي (٤٣):

پىئويستە لەسەر ھەر لىژنەيەك راپۆرتىك لەسەر ئەو بابەتەي بۆي نىردراو پىشكەش بە ئەنجومەن بكات، راپۆرتەكە ئەو رىئوشويئانەي گرتوويەتەبەر و ئەو ھۆيانەي پشتى پىبەستوون لە

بۇچونەنەكىدا لەخۇ بگىرىت، دەقىى ياساكان و ئەو رپونكردنهوانەى پشتى پىبەستون هاوپیچ بكات، هەرودها له راپۆرتەكەدا بۇچوونى ئەوانەى نەيار يان بەرهەستكاربوون لەسەر بابەتەكە بنووسرىت.

ماددەى (٤٤):

لەگەل رەچاوكردنى ئەوەى بە دەقىكى تايبەت لەم بارەىهوە دىت، پىووستە لىژنە لەماوەى (دوو بۇ چوار هەفتە) له رۆژى پىراسپاردنى بابەتەكە لەلاىەن دەستەى سەرۆكايەتیهوە راپۆرتى خۇى پىشكەش بە ئەنجومەن بكات، ئەگەر ئەنجومەن كاتىكى زياترى بۇ تەرخان نەكردىت، ئەگەر كاتەكە تىپەرىى و لىژنە راپۆرتەكەى پىشكەش نەكرد، سەرۆك بۇى هەىه داوا له سەرۆكى لىژنە بكات هۇى دواكەوتنەكە رپون بكاتەهو كاتىكى گونجاو ديارىبكات بۇ پىشكەشكردنى راپۆرتەكە، كىشەكە بخاتە بەردەم ئەنجومەن.

ماددەى (٤٥):

پىووستە لەسەر ئەندام پابەندىت بە پەىرەوى ناوخۇ و جىبەجىكردنى برپارەكانى ئەنجومەنەهو، ئەگەر پابەندنەبوو سەرۆكى ئەنجومەن ئەندامەكە ئاگادار دەكاتەهو، له حالەتى دووبارە پابەندنەبوون، ئەوا سەرۆك ئەو دەسلەلتانەى كە پەىرەو پىیداو بەكاردەهىنىت لەبەرانبەر ئەندامەكە.

بەشى سىانزىدەيەم

رېئوشوئىنە كارگىرپىي و دارايىيەكان

ماددەى (۴۶):

ئەو ئەندامەى بېيەشكراوھ ئە بەشداريىكردن ئە كارەكانى ئەنجومەن بۆى ھەيە داواى وەستاندى بىرپارەكە بكات ئەويش بەوھى نووسراوئىك پېشكەش بە سەرۆكى ئەنجومەن بكات و داواى لىبوردن بە نووسىن بكات، ئەمەش ئە ئەنجومەن دەخوئندىتەوھو ئەنجومەن دوا بىرپارى خۆى بە زۆرىنە بەبىئ گىفتوگۆ دەدات.

ماددەى (۴۷):

ئەنجومەن بودجەيەكى سەربەخۆى خۆى ھەيە كە خەرجىەكانى ئەنجومەن ئە خۆدەگرىت، بەجۆرئىك وەلامدەرەوھى پېويستىەكانى بىت بۆ بەردەوامبوونى كارى رۇژانەى ئەنجومەن.

ماددەى (۴۸):

يەكەم: ئەنجومەنى پارىژگا سىستىمى ژمىرپارى پىشتىپىبەستراو بەكاردەھىئىت.
دووم: ژمىرپارىي ئەنجومەن دەكەوئتە بەر چاودىرپىكردنى دىوانى چاودىرپى دارايى ئە ھەرىمدا.

ماددەى (۴۹):

پىۋىستە ئەم رېگايانە بگىرىنە بەر بۇ ئامادەکردنى بودجەى ئەنجومەن:

يەكەم: بەشى ژمىرىيارى ئەنجومەن رەشنووسى بودجەى ئەنجومەن لەرووى ھونەرىيەو ئەمادە دەكات.

دووم: لىژنەى تايبەتمەند رەشنووسى بودجە پىشكەش بەلىژنەى كارگىرپىو دارايى وئابوورى دەكات بەمەبەستى تاوتوئىکردن و گەياندى بەرەشنووسى كۆتايى و ئامادەکردنى راپۆرتىكى پوخت.

سىيەم: لىژنەى تايبەتمەند رەشنووسى كۆتايى بودجە و راپۆرتەكەى بۇ دەستەى سەرۆكايەتى بەرزەكاتەو بۇ بىنىنى لەلايەن ئەنجومەنەو و گفتوگو لە سەرکردنى.

چارەم: ئەنجومەن دەتوانىت داوا لەبەشى ژمىرىيارى بكات بۇ روونکردنەوى زياترى برگە و بەندەكانى بودجە.

پىنجم: ئەنجومەن بۆى ھەيە لەدواى گفتوگوئى رەشنووسى بودجە، پەسەندى بكات و پەوانەى وەزارەتى دارايى بكات بە رەچاوكردنى پەپرەو و رىنمايە دارايىەكان.

ماددەى (۵۰):

يەكەم: دەستەى سەرۆكايەتى بەراوئىز لەگەل ئەنجومەن، دەتوانىت لەناو ئەندامەكانى نوئىنەرى خۆى بۇ دەرەوى پارىژگا يان دەرەوى ھەرىم يان دەرەوى عىراق بنىرئىت، بۇ كارىك كە

پەيوەندىي بەپسپۆرى و كارەكەيەوۋە ھەيە، رەچاۋى تاييەتمەندىتتى لىژنەكان دەكرىت. ئەنجومەن دەتوانىت داۋاي نوئىنەر و كەسايەتتى دەرەوۋە بكات بەشپۆيە گرىبەست و گۆرپىنەوۋى بۆچوون و پىشنىيازەكان سەبارەت بە بابەتە جۇراوجۆرەكان.

دووم: ئە ھەموو ئەو لىژنە پىسپۆرىي و تاييەتمەندانەي پارىژگا دەيانىرىتە دەرەوۋە، نوئىنەرى ئەنجومەن بەپپىي تاييەتمەندىي لىژنەكان و پىسپۆرىيان بەشداردەبن.

ماددەي (۵۱):

ھىچ كەس و ھىژىكى چەكار، بۇيان نىيە بەچەكەوۋە بىنە ناو تەلارى ئەنجومەنى پارىژگا.

ماددەي (۵۲):

شارەزايان و راۋىژكاران پەيوەستىن بەدەستەي سەرۆكايەتى و بەرپرسيارن لەبەردەمىدا لەپىشكەشكەردنى راۋىژكارىي و شارەزايى بۇ ئەنجومەن و لىژنە ھەمىشەيەكان و...، ئامادەكردنى راپۆرت و تويژىنەوۋە كە پەيوەندىدارن بەكارەكانى ئەنجومەن و تاييەتمەندىەكانيان و ھەركاروبارىكى دىكە كەدەستەي سەرۆكايەتتى داوايان لىدەكات، دەستەي سەرۆكايەتتىش بەرپرسيارن لەبەردەمى ئەندامانى ئەنجومەندا.

ماددەى (۵۳):

پەيكەرى رېكخستى كارگېرى و دارايى ئەنجومەن بەكۆى دەنگى ئەندامانى ئەم خولەى ئەنجومەن پەسەندكراوهو ھاوپېچى ئەم پەپرەوه كراوه، ھەر كاتېك پېويستى كرد ئەنجومەن بۆى ھەيە لە سەر پېشنىيازى دەستەى سەرۆكايەتى، يان لەسەر داواى پېنجىھەكى ئەندامانى ئەنجومەن و بەرمزامەندىى زۆرىنەى رپھەى ئەندامان، پېشنىيازى ھەموارى پەيكەرى رېكخستى كارگېرى و دارايى ئەنجومەن بكاتەوه.

ماددەى (۵۴):

ئەنجومەنە خۇجىيىھەكان (قەزا، ناحيە)

۱. ئەنجومەنى پارىژگا بەرمزامەندى (۳/۲) دوو لەسەر سىى ئەندامانى دەتوانىت ھەر ئەنجومەنىكى خۇجىيى دىكە پەسەندبكات، بەمەرچىك لەرپىگاي ھەئبژاردنەوه ئەندامەكانى دابنرىن، لەكاتى ئاسايىدا.

۲. لەبارە ناكاوھەكانىشدا ئەنجومەن دەتوانىت لەبرى ئەنجومەنى خۇجىيى لىژنەى خۇجىيى دابمەزرىنىت بەمەرچىك بەفەرمانىكى پارىژگار داواكارايىتو تيايدا كات و شوين و مەبەست و ئەركەكان ديارىكرابن.

ماددەى (۵۵):

سەرچەم ئەو خالانەى پەيوەندىان بەئەدەستدانى ئەندامىتتەوه ھەيە و لەياساى ژمارە (۳)ى ھەمواركاراودا ھاتوون، كاربان پى بكرىت.

بەشى چواردەيەم
ئەرك و دەسەلاتەكانى پارىژگار

ماددى (۵۶):

بەپىي ماددى نۆزدەيەمى ياساكة پارىژگار ئەم ئەرك و دەسەلاتانەى خوارموى هەيە.

يەكەم: ئامادەكردنى پىرۆزەى بودجەى پارىژگا بەبەشداريىكردن لەگەل سەرۆكى فەرمانگە خۆجىيەكان و بەرزكردنەوى بۆ ئەنجومەنى پارىژگا.

دووم: جىبەجىكردنى سىياسەتى گشتىي حكومەتى هەرىم لە سنوورى پارىژگادا بەهاوئاهەنگىي لەگەل وەزارەتە پەيوەندىدارەكاندا.

سپىيەم: جىبەجىكردنى ئەوپىارانەى كە ئەنجومەنى پارىژگا بەپىي پەيرەم و بىيارە جىبەجىكراوەكان دەردەچوئىنەت.

چوارەم: نوئىنەرايەتىي پارىژگا دەكات لەو كۆنگرەم كۆر و سىمىنارانەى كە بۆيان بانگەيشت دەكرىت.

پىنجەم: سەرىپەرشتيىكردنى بەرپۆەچوونى شوئىنە گشتىەكان لەپارىژگادا و پشكىنىيان جگە لەوفەرمانگانەى لە بىرگە (۱۱)ى ماددە (۵)ى ياساكةدا ئامازەيان پىدراوە.

شەشەم:

۱. دەرجواندنى فەرمانى دامەزراندنى فەرمانبەرانى كارگىرپىيە خۆجىيەكان و تەنسىبىكردنىيان لەسەر ئاستى پارىژگا، لەوانەى

که له پله‌ی چه‌وته‌م و به‌ره‌مو‌خواره‌م‌ن له په‌یه‌ژه‌ی پله‌کانی فه‌رمانبه‌ریتی که له یاسادا هاتووه، له‌وانه‌ی که‌ده‌پاڵیۆرین له فه‌رمانگه‌ تایبه‌تمه‌نده‌کانی به‌پێی پلانی ئه‌و میلاکه‌ی له‌لایه‌نه په‌یه‌وه‌ندی‌داره‌کانه‌وه په‌سه‌ندکراوه به هه‌ماهه‌نگی له‌گه‌ڵ ئه‌نجومه‌نی پارێزگا.

۲. چه‌سپاندنی فه‌رمانبه‌ره‌ خۆجێیه‌کان له‌سنووری پارێزگادا له‌نیو په‌یه‌ژه‌ی پله‌کانی فه‌رمانبه‌ریتی که‌له‌یاسا که‌دا هاتووه. چه‌وته‌م: وه‌رگرتنی رێکاری کارگێڕی و یاسایی به‌رامبه‌ر فه‌رمانبه‌رانی کارگێڕیه‌ خۆجێیه‌کان له‌سه‌رئاستی پارێزگا. هه‌شته‌م: به‌رپرسیاریتی دابینکردنی ئاسایش و نی‌زام له پارێزگادا، له‌سه‌ر ئه‌و بنه‌مایه‌ی که سه‌رۆکی لیژنه‌ی ئاسایشه له پارێزگادا.

نۆیه‌م: داواکردن بۆ‌کردنه‌وه یان هه‌ڵوه‌شاندنه‌وه‌ی بنکه‌کانی پۆلیس، دوا‌ی په‌سه‌ندکردنی له‌لایه‌ن ئه‌نجومه‌نی پارێزگا به‌زۆرینه‌ی ره‌های ژماره‌ی ئه‌ندامانی. ده‌یه‌م: پارێزگار ده‌توانی‌ت ناره‌زایی له‌به‌رپاره‌کانی ئه‌نجومه‌ن دهربه‌ریت له‌م بارانه‌ی خواره‌وه:

۱. ئه‌گه‌ر سه‌ره‌پێچیی ده‌ستور یان یاسا کارپێ‌کراوه‌کان بوو.
۲. ئه‌گه‌ر سه‌ره‌پێچیی پلانی گشتیی حکومه‌تی هه‌ریم یان بودجه بوو.
۳. ئه‌گه‌ر له ده‌سه‌لاته‌کانی ئه‌نجومه‌ندا نه‌بوو.

يانزەدەيەم: پارىژگار بېرىارەكە دەگەرپىننىتەوہ بۆ ئەنجومەن لە ماوہيەك كە لە (۱۵) پازدە رۆژ زياتر نەيىت، لە رۆژى پىپراگەياندى، ئەگەر ھۆيەكانى پەخنەگرتنەكەى و تىبىنەكانىدا، ئەگەر ئەنجومەن سووربوو لەسەر بېرىارەكەى خۆى، ئەوادەبىت دادگاي كارگىپى بېرىارى لىبىدات. دوانزەدەيەم: پارىژگار بۆى ھەيە لە دەسەلاتەكانى خۆى بەجىگرەكانى يان قائىمقام ياخود بەپىوہبەرى ناحيە و لە ھەريەك لە كاروبارى يەكە كارگىپىكەى بىدات بۆ ماوہو بابەتتىكى ديارىكراو.

بەشى پانزەدەيەم

بودجەى گشتى پارىژگا

ماددەى (۵۷):

داھاتى دارايى پارىژگا ئەمانە پىكدىت: يەكەم: ئەوہى كە حكومەتى ھەرىم ئەناو بودجەى گشتىدا بۆ پارىژگاي تەرخان دەكات. دووم: ئەو داھاتانەى دىنە دەستى لە ئەنجامى ئەو خزمەتگوزارىانەى پىشكەشىدەكات و ھەزارەتى دارايى لىئاگاداردەكاتەوہ. سىيەم: ئەو پىتاك و بەخشانەى بە رەزامەندى ئەنجومەنى ھەزيران دىنە دەستى.

چوارەم: ئەو داھاتانەى كە لە فرۆشتن و بەكرىدانى مائى گواستراوى دەولەت بەپيى ياسا كارپيىكراوھكانى ھەريىم وەدەستى ديئيت.

پيىنجەم: بودجەى پەرەپيىدانى ھەريىمەكان.

شەشەم: ئەو برە پارەيەى كە لەداھاتى نەوت و پترۆ دۆلارەو بە پاريىزگا تەرخاندەكرىت.

ماددە (۵۸):

پاريىزگا پرۆژەى بودجەى گشتى دەنيىت بو ئەنجومەن، لەدواى گفتوگۆى لەگەل ئەنجومەنى پلانداان و گەشەپيىدان لە دوا ماویدا، واتە سەرەتاي (تشرىنى يەكەم) بو (سالى دارايى) تايبەت، كە پيوىستە رەچاوى پيۆرە دەستورپيەكان لە دابەشكردى بو ناومندى پاريىزگا و قەزا و ناحيەكان بەگويرەى چرى دانىشتوان و پيوىستەكان بكرىت.

ماددەى (۵۹):

پلانى ستراتىژى پاريىزگا:

ليژنەى ھونەرى ئەنجومەن كە پيىكدىت لە سيىكتەرەكانى پلان و پرۆژەكان و ئاوەدانكردەو و وەبەرھيىنان و گەشتوگوزار، بەھاوئاھەنگى لەگەل تەواوى ليژنە ھەميشەپيەكانى ئەنجومەندا، لەماوى مانگى (كانونى دوومى) ھەموو ساليىكدا ئامادەدەبيت بو پيداچوونەو بە پلانى پەرەپيىدانى

ستراتىژىيى پارىژگادا، كە بە پابەندكردنى لايەنى تايىبەت بە پىشكەشكردنى ئاماژەى پەيوەندىدار و واقعى خزمەتگوزارى لەپارىژگادا، جىيەجىدەكرىت.

ماددى (۶۰):

هەئوشاندنەوى ئەنجومەنەكان:

يەكەم: ئەنجومەنەكان بە دەنگى دوو لەسەر سىي ئەندامانى، لەسەر داواى سىيەكى ئەندامان، خۆيان هەئدەوشىننەوه. دووم: ئەنجومەن بۆى هەيە ئەنجومەنە خۆجىيەكان بەزۆرىنەى (دوو لەسەر سىي) زىمەرى ئەندامانى هەئبەوشىننەوه، ئەمەش لەسەر داواى قائىمقام سەبارەت ئەنجومەنى خۆجىيى قەزا، ياخود بەرپەوبەرى ناحىە سەبارەت ئەنجومەنى خۆجىيى ناحىە، لەم بارانەى خوارەوهدا:

۱. زيان گەياندنكى مەزن بەو كارو ئەركەى پىيسىپىردراوه.
۲. ئەگەر مانەوهى زيانبەخشبوو بۆ بەرژەوهندىي گشتىي.
۳. ئەگەر نەيتوانى ئەركەكانى خۆى جىيەجىيەكات.
۴. لەبارىكدا كە لە دەستور لايدا، يان سەرىپىچىي ياساى كرد. سىيەم: بۆ ئەنجومەنە هەئوشاوهكان يان سىيەكى ئەندامانى هەيە كەتانووت لەبرىارى هەئوشاندنەوهكە لەبەردەم دادگاي كارگىرپىدا بەدن لەماوهى (۱۵) پانزەدە رۆژ لە رۆژى دەرجونىيەوهو دادگاش دەبىت لەماوهى (۳۰) رۆژدا برىارى خۆى لەبارەى تانووتەكەوه بەدات.

چوارەم: پەرلەمان بۆی هەیه ئەنجومەنی پارێزگا بەزۆرینە ی رەهای ژمارە ی ئەندامانی پەرلەمان هەئوەشینیتهوه، ئەمەش لەسەر داوا ی ئەنجومەنی وەزیران یان سییەکی ژمارە ی ئەندامانی ئەنجومەنی دەبیته، ئەگەر دەرکەوت یەکیک لههۆیهکانی که لهبرگی دووهمی ئەم ماددهیهدا هاتوو.

پینجەم: لهباریکدا که پەرلەمان رەزامەندی لهسەر پیشنیازەکه دەربری، واده ی هەئبژاردنی ئەنجومەنی نوێ لهماوه ی (٦٠) شهست رۆژ لهمیژووی دەرچوونی بریارەکه رادهگهینریت.

مادده ی (٦١):

یهکەم: ئەم پهیرهوه ههـوارکراوه لهـرۆژی پهـسهـندکردنیهوه لهـلایهـن ئەنجومەنی پارێزگاوه کاریپدەکریت.

دووم: ئەم پهیرهوه ههـوارکراوه لهـ بلاوکراوه ی فهـرمییدا بلاودهـکریتهوه.

مادده ی (٦٢):

هۆکارەکانی ههـوارکردنهوه ی ئەم پهیرهوه که له (٢٧) ی کانونی دووهمی (٢٠١٥) دەرکراوه:

بەمەبەستی باشتر بهـرپوهـبردنی کاروباره کارگێپی و ئابووری و خزمهـتگوزاریهـکان و چاودێریکردنی یهـکه کارگێپییهـکانی پارێزگای سلێمانی، بهـپیـی مادده ی پینجەم له یاسای پارێزگاکی ههـرێمی کوردستان _ عێراق، ژماره (٣) ی سائی (٢٠٠٩) ی ئەم پهیرهوه ناوخواییه لهـلایهـن (ئەنجومەنی پارێزگای سلێمانی) یهوه له رۆژی (٢٠/٩/٢٠٢٢) دا ههـوارکرایهوه.

ليژنە ھەميشەيىھەكانى ئەنجومەن

يەكەم/ ليژنەى كاروبارى ياسا		
سەرۆك	ئەنوەر تاهير محەمەد صالح	۱
جىگەر	محەمەد رەسول مراد	۲
بىرپاردەر	پەسول عبدالله ابراهيم	۳
ئەندام	صباح فەتاح ئەحمەد	۴
ئەندام	خەديجە عبدالجبار ئەحمەد	۵

دووم/ ليژنەى پلان و پىرۆژەكان		
سەرۆك	رەمەزان نامق كەريم	۱
جىگەر	پىزگار حەمە نورى ميرزا	۲
بىرپاردەر	اسماعيل عەلى محەمەد	۳
ئەندام	رېكەوت محەمەد زەكى	۴
ئەندام	ھۆشيار اسماعيل مصطفى	۵
ئەندام	زىاد كاكەرەزا مصطفى	۶
ئەندام	كەريم عەلى كەريم	۷

سايئەھ/ ليژنەى شارەوانى و گەشتوگوزار		
سەرۆك	بەرزان حامد سعيد	۱
جىگەر	ئەكرەم شەرىف محەمەد	۲
بىرپاردەر	خەديجە عبدالجبار احمد	۳
ئەندام	محەمەد عبدالوھاب عمر	۴
ئەندام	دېلمان عەزىز محەمەد	۵
ئەندام	اسماعيل عەلى محەمەد	۶
ئەندام	مىديا ئەحمەد اسماعيل	۷

چوارەم/ لىژنەى تەندروستى و ژىنگە		
سەرۆك	رېبوار ئەحمەد مەلود	۱
جىگر	مىدىيا ئەحمەد اسماعىل	۲
بېياردەر	ھۆشيار اسماعىل مصطفى	۳
ئەندام	دىلمان عزيز محەمەد	۴
ئەندام	ئەكرەم شەرىف محەمەد	۵

پىنچەم/ لىژنەى كارگىرى و دارايى و كشتوكال		
سەرۆك	كاسترۆ مەعرف ئەحمەد	۱
جىگر	رەسول عبدالله ابراهيم	۲
بېياردەر	صمد ابراهيم محەمەد	۳
ئەندام	مىنا سامى محەمەد ئەمىن	۴
ئەندام	بەناز حەمەرشىد حەمەسەئىد	۵

شەشەم/ لىژنەى پىشەسازى ووزە		
سەرۆك	دىمەن رەزا رەشىد	۱
جىگر	بەناز حەمەرشىد حەمەسەئىد	۲
بېياردەر	مىنا سامى محەمەد ئەمىن	۳
ئەندام	رەزگار حەمەنورى مىرزا	۴
ئەندام	كەرىم ئەلى كەرىم	۵

حهوتەم/ لیژنەى رۆشنبیری و وەرزش و لاوان		
سەرۆك	ئافان جه مال ئەحمەد	١
جێگر	محەمەد عبدالوهاب عمر	٢
بەپاردهر	هاوژین اسماعیل ابراهیم	٣
ئەندام	صمد ابراهیم محەمەد	٤
ئەندام	صباح فه تاح ئەحمەد	٥

ههشتهم/ لیژنەى پەرۆردەو ئەوقاف		
سەرۆك	هاوسەر هۆشیار محەمەد	١
جێگر	زیاد کاکەرەزا مصطفی	٢
بەپاردهر	رێکەوت محەمەد زەکی	٣
ئەندام	ئامانج نەجیب شەمعون	٤
ئەندام	سێوہ حەمەخزر ئەحمەد	٥

نۆیەم/ لیژنەى شەهیدان و ناوحو و پەيوەندیەکان		
سەرۆك	نیاز ئەحمەد سەید حەمەلاو	١
جێگر	سێوہ حەمەخزر ئەحمەد	٢
بەپاردهر	محەمەد رەسول مراد	٣
ئەندام	هاوژین اسماعیل ابراهیم	٤
ئەندام	ئامانج نەجیب شەمعون	٥

أقليم كردستان - العراق
مجلس محافظة السليمانية
الادارة

هەرێمی کوردستان - عێراق
ئەنجومەنی پارێزگای سلێمانی
کارگێڕی

Kurdistan Region – Iraq
Slemani Provincial Council

No: ژماره: ١٢
Date: رۆژ: ٢٠٢٢/٩/٢٠

بەریاری ژماره (١٢)

ئەنجومەنی پارێزگای سلێمانی پائێشت بە برگی یەکەم و یازدەهەمی هەموارکراو لە ماددەی (١٠) دەیەم لە بەپرەوی ناوڤۆی ئەنجومەن بەیئێ ئه‌و ده‌سه‌لاته‌ی یێمان دراوه‌ ئه‌نجومەنی پارێزگای سلێمانی له‌ کۆبوونه‌وی ئاسایی ژماره (٨١) هه‌ستاویه‌کی ئاسایی خۆیدا له‌ رێکه‌وتی (٢٠/٩/٢٠٢٢) له‌ هۆلی کۆبوونه‌وه‌کانی پارێزگای سلێمانی به‌سه‌ر به‌رشته‌ی به‌رێز سه‌رۆکی ئەنجومەن و ئاماده‌بوونی ده‌سته‌ی سه‌رۆکایه‌تی و ئاماده‌بوونی (٢٧) ئەندام له‌ کۆی (٣٢) ئەندامی ئەنجومەن له‌ رێکه‌وتی (١١/٧/٢٠٢٢) و کۆبوونه‌وه‌ی سه‌رۆکایه‌تی و سه‌رۆکی لیژنه‌ هه‌میشه‌یه‌یه‌کان له‌ ٢٠٢٢/١/١٦ و فه‌رمانی ناوڤۆی ئەنجومەن ژماره (٤٥) له‌ ٢٠٢٢/١/٢٣ یێکه‌یانی لیژنه‌یه‌ک له‌ کۆی فراکسیۆنه‌کان به‌سه‌ر به‌رشته‌ی به‌رێز (مه‌هدی محمود محمد) سه‌کرته‌یری ئەنجومەن و دانیه‌شتنی هه‌شته‌می هه‌مواری به‌پرەوی ناوڤۆ ئەنجومەن به‌ریاریدا به‌ :-

١. په‌سه‌ندکردنی هه‌مواری به‌شێک له‌ ماده‌ و به‌رگه‌کانی به‌پرەوی ناوڤۆی ئەنجومەن له‌ دانیه‌شتنی هه‌شته‌می کۆبوونه‌وه‌ی ژماره (٨١) ی ئاسایی ئەنجومەن له‌ رێکه‌وتی ٢٠٢٢/٩/٢٠ به‌ ژماره‌ی لیژنه‌کان که (٩) لیژنه‌یه‌و یێکه‌اته‌که‌ی لیژنه‌کان و کۆی هه‌مواره‌که‌.
٢. به‌ده‌نگی (٢٧) بیست و جه‌وت ئەندام په‌سه‌ند کرا.
٣. له‌رۆژی ده‌رجویه‌وه‌ په‌سه‌ند ده‌کرێت.

نازاد محمد أمين
سه‌رۆکی ئەنجومەنی پارێزگای سلێمانی
٢٠٢٢/ ٩ / ٢٠

نهندامانی لیژنه ی هه مواری پهپرهوی ناوخۆ

سەرۆك	مه هدی مه حمود محمه د	١
ئه ندام	اسماعیل عه لی محمه د	٢
ئه ندام	ئه نوهر تاهر محمه د صالح	٣
ئه ندام	ئامانج نه جیب شه معون	٤
ئه ندام	دیمه ن رهزا ره شید	٥
ئه ندام	پزگار حه مه نوری میرزا	٦
ئه ندام	رېیوار ئه حمه د مه ولود	٧
ئه ندام	صباح فه تاح ئه حمه د	٨
ئه ندام	مینا سامی محمه د ئه مین	٩

نهجمه نی پاریزگای سلیمانی

٢٠٢٢/٩/٢٠

رېکخراوی کوردستان بۆ همواران

کاری دیزاین و ههله بری بۆ ئەم پهیرهوه کردوووه ئه رکی
چاپکردنی له ئەستۆگرتوووه